І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07303
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 22-го ЖОВТНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, OCTOBER 22, 1974 No. 190. VOL. LXXXI.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 25-РІЧЧЯ

Ню Йорк. — Уфундований св. п. Володимиром Джусом для вжитку української громади та для розвитку української культури репрезентативний Український Інститут Америки відзначив в суботу, 19 жовтня о год. 6-ій вечора окремою імпрезою своє 25-річчя. Відкрив імпрезу коротким словом привітання голова Ювілейного Комітету д-р Іван Флис, заступник головного предсідника УНСоюзу, після чого американський і український національні гимни заінтонувала пані Марія Лисогір. Зібраних 250 гостей вітав дальше голова Інституту, син його фундатора Теодор Джус. Багато слів признання для своїх приятелів - українців сказав у своєму слові приявний на імпрезі сенатор Джекоб Джевітс, який опісля ще в приватних розмовах говорив про Валентина Мороза, Леоніда Плюща та інших ув'язнених у Совєтському Союзі українців, як і про можливості для українців скористати з еміґраційних можливостей, що їх відкриває торговельне домовлення між ЗСА і СССР. Слово про 25 років Українського Інституту Америки мав його скарбник адв. Михайло Пізнак. Голова Інституту Теодор Джус та голова його Організаційної комісії д-р Роман Голіят вручили грамоти членам Інституту „на все життя", яких Інститут нараховує тепер 115, крім 14 членів - організацій. Після відслонення пам'яткової таблиці про присвячення дому Інституту пам'яті основоположника св. п. Володимира Джуса; що його довершив почесний член Інституту Д. Г. Кейн, відбулася мистецька програма, в якій виступали: оперова співачка Марія Лисогір при фортепіяновому акомпаніяменті Кетлин Куклер, скрипаль Рафаїл Венке при акомпаніяменті Карла Сібака, піяністка Христина Петровська і співак Микола Голодюк при фортепіяновому акомпаніяменті Юліяни Осінчук.

Св. п. Володимир Джус

Проф. д-р Олександер Кульчицький доповідатиме в Нюарку і в Ню Йорку

Ірвінґтон, Н.Дж. — В днях 18-го і 19-го жовтня ц.р. у Філядельфії, гість з Франції, декан Філософічного факультету проф. д-р Олександер Кульчицький розпочав свої дискусійні виклади з проблематики філософічної антропології. У четвер, 24-го жовтня проф. Кульчицький прибуде до Нюарку і там о год. 12.30 в полудне в Ратґерському університеті відбудеться його зустріч із студентами; цього ж дня він відвідає студентів з Ратґерського університету в Ню Бронсвіку і там виголосить доповідь про Сковороду; в п'ятницю 25-го жовтня у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, з рамени Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" і Літературно-Мистецького Клюбу, доповідатиме на тему „Чим є людина?"; а в суботу, 26-го жовтня о год. 5-ій вечора, в приміщеннях НТШ виголосить виклад про Сковороду.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ТУІА

Ню Йорк. — Головна Управа Товариства Українських Інженерів Америки повідомляє, що Пленарне Засідання ТУІА відбудеться в суботу, 26-го жовтня ц.р. о год. 1-й по полудні в приміщеннях Українського Інституту Америки 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. На пленарному засіданні будуть обговорені справи видання збірника з нагоди 25-річчя ТУІА, Світового Об'єднання Товариства, проєкт статуту, намічення дати та місця міжнародного з'їзду інженерів українців та інше.

Омелян Бачинський, довголітній працівник Канадської Радіової Корпорації, помер в Монтреалі

Монтреаль, Канада. — Минулої суботи, 19-го жовтня, тут ненадійно помер на розрив серця на 62-му році життя св.п. Омелян Бачинський, довголітній працівник українського відділу урядової Канадської Радіової Корпорації. Покійний народився в Бережанах в 1912 році у відомій родині проф. Омеляна і пані Бачинських. Переїхавши після війни з родичами до Відня, там здобув свою освіту й опісля продовжував її на Карпатській Україні та знову в Західній Україні, де його батько був директором середніх шкіл. Опинившись на скитальщині в Західній Европі та опісля поселившись з родиною в Канаді, ввесь час працював в українському відділі урядової Канадської Радіової Корпорації і його ім'я в Україні належало до найпопулярніших закордонних радіомовців. Осиротив дружину пані Нону та одружених дочку Орисю і сина Ігоря та велику ближчу і дальшу родину в Канаді, ЗСА та в Европі. Панахиди в понеділок і вівторок, 21 і 22-го жовтня вечором в похоронному заведенні Кларк МекҐіллів й Вайт при 307 Риверсайд Ровд в Ст. Ламберт біля Монтреалю, похорон в середу, 23-го жовтня перед полуднем з похоронного заведення до церкви св. Духа і опісля на цвинтар.

Померла св. п. Анна Сталена, мати пані Марії Душник

Бруклин. — В неділю 20-го жовтня, тут померла на 86-му році життя св. п. Анна Сталена, з дому Гінко, мати заступниці головного предсідника УНСоюзу пані Марії Душник. Св. п. Анна Сталена народилася в місцевості Добра, повіт Сянок, до Америки приїхала молодою дівчиною в 1906-му році і тут вийшла заміж за Миколу Сталеного. Осиротила дві замужні дочки, Марію Душник і Юлію Більде, сім внуків, два правнуки та ближчу і дальшу родину. Панахида у вівторок, 22-го жовтня увечорі в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, а похорон в середу, 23-го жовтня рано із згаданого заведення до церкви св. Юра й опісля на цвинтар.

КОНҐРЕС І БІЛИЙ ДІМ УЗГІДНИЛИ СПРАВУ ПРИЗНАННЯ ДЛЯ СССР СТАТУСУ УПРИВІЛЕЙОВАНОЇ ДЕРЖАВИ

Вашинґтон. — Сенатор Генрі Джексон повідомив, що Конґрес і Білий Дім досягнули погодження щодо нового законопроєкту торговельного договору з признанням для Совєтського Союзу статусу упривілейованої держави у торговельних взаєминах з ЗСА. Це погодження досягнуто після того, коли державний секретар Генрі Кіссінджер дав запевнення, що совєтський уряд полегшить еміґрацію з СССР, а також, що в СССР буде припинено переслідування бажаючих еміґрувати. Згідно з домовленням, еміґрація з СССР жидів і інших совєтських громадян має бути дозволена у розмірах не менше як 60,000 осіб у рік. В цій справі відбувся обмін листами між державним секретарем Г. Кіссінджером і сенатором Генрі Джексоном, автором додатку до законопроєкту про торгівлю, на основі якого без забезпечення вільної еміґрації з СССР не дадуть Совєтському Союзові ні статусу упривілейованої держави, ні кредитів.

Найважливіше у всій цій справі є це, що переговори велися в середині самого американського Уряду, між його леґіслятивною та екзекутивною частинами, без прямої участи найбільше заінтересованої сторони — СССР, який був, можна сказати, цілком задовільно, у міру можливостей, „репрезентований" американським Державним секретарем. Як відомо Г. Кіссінджер, як раніше кол. президент Ніксон, були прихильниками надання Совєтському Союзові статусу упривілейованої держави без ніяких передумов, а Г. Кіссінджер навіть заявив, що у взаєминах між двома державами не можна впроваджувати гуманітарних питань, зокрема питання про те, чи друга сторона перестерігає в себе основні права людини.

Вістку про таке узгіднення щодо торговельного договору і еміґрації з СССР, заінтересовані особи і групи в СССР, зокрема жидівська, висловили задоволення, а водночас і сильне недовір'я до практичного переведення в життя такого проєкту. Вислів у цьому дає поширена фраза, мовляв, „краще це, як нічого". Академік А. Сахаров з цього приводу заявив що йдеться тут про „право", а не про „подарунок" для заінтересованих осіб. „Я хотів би, — заявив А. Сахаров, — щоб для кожного було це зрозуміло, що це, що досягнено, є незвичайно незначним кроком в напрямку ідеальної ситуації і це може змінитися кожної хвилини. Але кожний крок, у висліді якого є накладена контроля на совєтську політику, є кроком вперед, коли його спокійно розглядати".

Генрик Смит у спеціяльній кореспонденції з Москви інформує в „Ню Йорк Таймс" з 21-го жовтня, що коли б тільки 10 відсотків совєтських жидів виявило бажання еміґрувати, то це дасть загальне число сподіваних еміґрантів понад 200 тисяч. Незалежно від того, бажання еміґрувати масово виявили совєтські німці. Тільки в цьому році виїде з СССР дещо понад 20,000 жидів і 6,000 німців. На порядку дня є виїзд яких 20,000 німців. Крім того як пише Г. Смит, „вірмени, українці, литовці, латвійці і інші вже внесли аплікації або плянують такі аплікації на виїзд з СССР". Упродовж останніх 10 років совєтський уряд унеможливлював виїзд понад 650 особам, які мають рідних в ЗСА. Яка в дальшому буде совєтська еміґраційна політика, нічого конкретного не відомо, а все спирається на здогадах. Досі совєтські чинники не зайняли ніякого становища щодо вимог ЗСА і щодо заповідженої угоди.

Більшість американців передбачають економічну депресію, твердить Інститут Ґаллупа

Принстон, Н. Дж. — Опитування ,переведене Інститутом Ґаллупа в кінці вересня цього року виявило, що 51 відсоток із запитаних погоджуються з тими економістами, які твердять, що Америці загрожує економічна депресія, подібна до тієї, яка існувала в 30-их роках, а 41 відсоток опитаних не погоджувалися з цією прогнозою. Вісім відсотків не висловили жадної опінії. Крім того, 69 відсотків опитаних думали, що упродовж наступних 6 місяців економічна ситуація погіршиться, 15 відсотків твердили, що поліпшиться, 11 відсотків думали, що не буде жадних значних змін в економічній ситуації, а 5 відсотків запитаних не мали жадної опінії в цій справі. Інститут Ґаллупа заявив, що висліди цих опитувань виявляють, що більшість американців не погоджуються з оптимістичними твердженнями президента Форда, який кількакратно заявляв, що в Америці не існує економічна рецесія, що країні не загрожує економічна депресія та твердив, що з допомогою Конґресу і цілого населення, Уряд зможе сповільнити темпо інфляції вже в першій половині наступного року.

Президент Форд не плянує відкликувати номінацію Рокефеллера

Вашинґтон. — Президент Форд заявив представникам преси, що хоча деякі консервативні республіканські сенатори і конґресмени радили йому відкликати номінацію Нельсона Рокефеллера на пост віцепрезидента, він не плянує робити цього, бо „далі переконаний, що він (Рокефеллер) був би добрим віцепрезидентом". Вимоги консервативних законодавців наступили після того, коли в п'ятницю, 18 жовтня, віцепрезидент-номінат повідомив, що мусітиме доплатити 903,718 долярів федерального податку за останніх 5 і півроку, бо Податкова Служба уневажнила деякі із його відтягнень. Рокефеллер тоді також заявив, що повідомив про цю справу голів двох конґресових комісій, які відповідають за переведення переслухувань щодо його затвердження на пост віцепрезидента, а саме, сенатора Говарда Каннона, голову Сенатської комісії правил, і конґресмена Пітера Родіно, голову Юридичної комісії Палати Репрезентантів. Як відомо, тиждень раніше Рокефеллер повідомив, що подарував своїм колишнім і теперішнім дорадникам і співпрацівникам коло 2 мільйони долярів. Коментатори думають, що ці грошеві дарунки для політичних діячів, як також справа з федеральними податками, можуть дуже ускладнити затвердження Рокефеллера на пост віцепрезидента.

Досягнуто компроміс в справі допомоги ЗСА Туреччині

Вашинґтон. — Після довших заходів Конґрес і президент Форд нарешті погодилися на компроміс щодо форми і передумов припинення військової допомоги для Туреччини. Обидві Палати Конґресу проголосували 17 жовтня продовжувати цю допомогу до 10 грудня цього року, хіба що Туреччина перед тим реченцем почне доставляти американську зброю своїм військовим з'єднанням на Кипрі. Президент Форд, який вже двічі накладав вето на конґресові пропозиції припинити допомогу для Туреччини, заявив, що він „не радо" погоджується на цей компроміс. Згідно з цією компромісовою резолюцією, вся військова допомога для Туреччини буде припинена після 10-го грудня, аж поки Президент не докаже Конґресові, що Туреччина придержується американських законів відносно закордонної допомоги, тобто не вживає американської зброї для агресивних цілей, та поки не буде „значного поступу" у заходах розв'язати конфлікт на Кипрі. Після проголосування цієї резолюції, Конґрес розпочав виборчу перерву, яка триватиме до 18 листопада. В п'ятницю, 18 жовтня, президент Форд підписав цю резолюцію.

СССР і Єгипет підтримують плян утворення палестинської держави

Москва. — Уряд СССР та Єгипту формально повідомили у спільному комунікаті на закінчення відвідин в СССР єгипетського міністра закордонних справ Ісмаїла Фаґмі, що вони будуть підтримувати плян утворення окремої незалежної держави палестинських арабів як основної передумови замирення на Близькому Сході. Для палестинських арабів це московське повідомлення є черговою політичною перемогою у боротьбі з Ізраїлем, а посередньо з Йорданією, за створення самостійної палестинської держави. СССР і Єгипет висловилися також за тим, щоб якнайскоріше розпочала працювати женевська конференція, на якій повинні бути узгіднені всі спірні проблеми Близького Сходу, включно з питанням утворення палестинської держави.

Передбачають збільшення експорту до СССР

Москва. — Американсько-совєтська економічна комісія, яка відбуває свої наради в Москві, предбачає, що експорт американських товарів до Совєтського Союзу в роках 1976-80 (ці роки включають наступну п'ятилітку) досягне 9 більйонів долярів. Вони сподіються, що збільшення експорту з 1,2 більйона в річному відношенні збільшиться до 3-х більйонів при кінці 1980 року. Однак на пресовій конференції, яку комісія скликала в дні 16-го жовтня ц. р., деякі економічні експерти ЗСА висловили своє застереження до передбачуваних підвишок експорту, вказуючи на брак належного капіталу, призначеного для закордонних інвестицій. Деяку констернацію викликала заява, зглядно відмова заступника міністра для закордонної торгівлі Владиміра Алькімова назвати на конференції совєтські товари призначені для експорту в згаданих роках.

В половині 1975 року відбудеться чергова комуністична конференція

Варшава. — У заключному комунікаті з наради европейських комуністичних партій, що закінчилась тут 18 жовтня, повідомлено, що учасники конференції рішили відбути чергові наради вже в половині 1975 року у Східньому Берліні. Коментатори інформують, що, погоджуючись на чергову реґіональну комуністичну конференцію, европейські компартії фактично відкинули совєтський плян відбути світовий комуністичний конґрес. Більше того, як інформують, навіть на участь у реґіональній конференції компартії Італії та Юґославії погодилися тільки при передумові, що на цій конференції не буде атаковано китайських комуністів і не буде роблено намагань усунути Китайську компартію з рядів світового комуністичного руху.

Заклики з нагоди роковин жовтневої революції

Москва. — Газета „Правда" з 13 жовтня опублікувала 63 „заклики ЦК КПСС з нагоди 57-ої річниці великої жовтневої соціялістичної революції". Перших 40 закликів стосуються внутрішньої ситуації в СССР і мають за завдання мобілізувати „совєтський народ" на „нові досягнення на шляху будівництва комунізму". Чергових 13 закликів заторкують проблематику „світового комуністичного руху", „робітничих і комуністичних партій", апелюють до боротьби „за мир, демократію і соціялізм", а всі інші нав'язують до актуальної міжнародної ситуації, уточнюючи цілі, що їх поставила собі Москва на міжнародній арені. Тут є мова про „дружбу і співпрацю між народами Совєтського Союзу і арабськими країнами", про „успішне завершення праці загальноевропейської конференції", про „виведення всіх іноземних військ з території Кипру", „за колективну безпеку для Азії" і, очевидно, все вивершується у заклику про „заборону атомової зброї", про „припинення перегонів у збройнні, за загальне і повне розброєння".

В СССР заборонено змінювати національність

Москва. — Згідно з зарядженням совєтського уряду від 15-го жовтня 1974 р. громадянам СССР забороняється міняти свою національність, яку вони вибрали при одержані совєтського пашпорту, маючи 16 років життя. Раніше 16-літні мали право, після внесення відповідного прохання, міняти в пашпорті свою національність. Пресові коментатори думають, що зарядження, яке до речі носить дату 28-го серпня і яке з невідомих причин було опубліковане аж в половині жовтня, було введено тільки тому, що багато молодих людей змінювали свою національність на жидівську, (покликаючись на якийсь давній родовід), щоб мати можливість виїхати за кордон на ізраїльську візу.

ЕВРОПЕЙСЬКА РАДА СВОБОДИ ВІДБУЛА У ШВАЙЦАРІЇ МІЖНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦІЮ ЗА СВОБОДУ

Цюріх Швайцарія (АБН). — У зв'язку із т. зв. Конференцією европейської безпеки і співпраці з Москвою, — Европейська Рада Свободи, президентом якої є Іван Маттео Ломбардо, кол. міністер закордонної торгівлі Італії, а почесним Ольє Бйорн Крафт, лідер антинацистського данського резистансу і кол. міністер закордонних справ, — скликала Конференцію за свободу, національно - державну незалежність і деколонізацію — до Цюріху у Швайцарії в днях 12-13 жовтня ц. р.

Конференцію відкрив голова Екзекутиви ЕРС Ярослав Стецько, з'ясовуючи її цілі у конфронтації з метою Женевської конференції. Після цього, попросив на предсідника Конференції голову британської, а на секретаря — голову швайцарської делеґацій.

Першу доповідь виголосив швайцарець д-р П. Заґер, відомий знавець проблем европейського Сходу, зокрема СССР. Його тема була: „Роля і вага націоналізму у процесі деколонізації російської імперії. Сузан Лябен з Франції говорила на тему: „Хвора Европа", даючи цікаві проєкти рятування вільної Европи перед російською систематичною підготовою перебрати владу у вільних країнах Европи із середини. Ярослав Стецько промовляв на тему „Знехтована потуга", вказуючи на динамічну і потенційну силу уярмлених націй у російській імперії й їхнє значення для ліквідації останньої колоніяльної імперії. Д-р Теодорович, білорусинка, доповідала про „Становище Церкви і релігії в російській безбожницькій колоніяльній імперії". Дональд А. Мартін, брітанець, зі знанням справи доповідав про „Комуністичну економічну війну", розбиваючи економічними даними і фактами доктрину конверґенції і кооперації як шкідливу для вільного світу. Він запропонував теж низку заходів у напрямі економічної війни проти Москви.

Це були головні, загальні доповіді. Незалежно і паралельно до них речники поодиноких національних делеґацій з'ясовували сучасний стан визвольної боротьби в поневолених країнах. Усі доповідачі національних представників, як теж загальні реферати, були на високому поземі. Вони не розгублювалися в зайвих деталях, чи історичних ремінісценціях, але вказували на сучасну політику Москви, боротьбу проти неї і зріст революційного потенціялу поневолених націй. Кожен із доповідачів наголошував інші аспекти боротьби так, що приявні мали повний образ-мозаїку всебічної боротьби націй. Загальні доповіді чергувалися з промовами національних представників.

Від Білорусі промовляв голова БВФронту полк. Д. Космовіч, від Хорватії — Й. Туксор, Литви — д-р А. Ґерутіс, Латвії — д-р А. Аусаля, України — мґр В. Косик, Чехії — Й. Мислівец, Угорщини — Е. Ріґоні, Румунії — д-р Б. Майлят, Болгарії — майор І. М. Банковський, Грузії — Ґ. Беґуішвілі, Туркестану — проф. д-р Б. Гаїт, Східньої Німеччини - Карль Ґрау. Після головних доповідей, розгорнулася широка дискусія в якій приймали участь пані Джейн Бирвуд, Англія, Ярослав і Слава Стецьки, яка була членом Президії, пані Сузан Лябен, Франція, д-р М. Аусаля, Латвія, проф. д-р Ст. Галамай, д-р А. Ґерутіс, Литва, Е. Ріґоні, Угорщина, полк. Д. Космовіч, Білорусь,

Закінчення на стор. 4-ій

ЛЕОНІД БРЕЖНЄВ ВІДВІДАЄ ТАКОЖ СИРІЮ

Дамаскус. — Генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв, як інформує преса, відвідуючи в січні Єгипет, зупиниться також у Сирії. Президент Сирії Гафез аль Гасад повідомив, що він особисто запросив Брежнєва, коли він минулого місяця був зупинився коротко в Москві у своїй подорожі до Північного В'єтнаму.

„Правда" заперечує

Москва. — Офіційний орган КПСС „Правда" гостро заперечив повідомлення китайської і американської преси про те, що московські літаки „Аерофлот", які користуються в багатьох країнах „упривілейованим" становищем, перевозять зброю до республіки Перу і приготовляють перуанські війська до атаки на Чіле.

За повідомленням згаданої преси, совєтські пасажирські літаки „Аерофлот", які корсують Москва-Ліма (столиця Перу) роблять посадки переважно ночами і не у визначених для міжнародних ліній місцях, а цілком окремо в місці хороненому військовиками. З цього зроблено висновок, що совєтські літаки, замість пасажирів, привозять замасковано зброю для диверсійних груп і перуанської армії. „Правда" називає такі поголоски „провокаціями".

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ЮВІЛЕЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	6,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,211
ДО ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ЛИШИЛОСЬ	2,789

Впродовж двох тижнів жовтня одержала Головна Канцелярія 110 аплікацій нових членів. Серед них по дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Іван Дроздовський (В. 127) — 12 аплікацій нових членів, Михайло Кігічак (В. 240) — 5, Роман Татарський (В. 94) — 4, Петро Бабич (В. 115) — 4, Богдан Дейчаківський (В. 233) — 4, Йосип Шелестяк (В. 297) — 4, Іван Пиндус (В. 39) — 3, Ярослав Леськів (В. 133) — 3, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 3, Евгенія Вацлавська (В. 278) — 3, Петро Федик (В. 292) — 3, Михайло Гентош (В. 305) — 3, Олександра Дольницька (В. 434) — 3, Петро Сахаревич (В. 460) — 3, Михайло Галькевич (В. 59) — 2, Микола Шеремета (В. 70) — 2, Володимир Бойд-Борискевич (В. 94) — 2, Марія Федак (В. 112) — 2, Стенлі Василик (В. 122) — 2, д-р Олександер Саноцький (В. 158) — 2, Ярослав Базюк (В. 175) — 2, Петро Ліщак (В. 230) — 2, Володимир Владика (В. 364) — 2, Йосиф Ярема (В. 372) — 2, Марія Юзик (В. 492) — 2, та 31 секретарів, делеґатів і організаторів по одній аплікації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & Holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Оправдана тривога

Розважлива західньоевропейська преса зовсім оправдано висловлює побоювання, що переговори про відпруження (детант) і про частинне роззброєння в Гельсінках і Женеві будуть тільки однобічними договорами, що їх дотримуватимуться західні держави, але які залишаться для Совєтського Союзу і його сателітів звичайними шматками паперу без жадного зобов'язання.

Таке побоювання потверджують друковані в европейській пресі статистичні дані про стаціоновані в країнах сателітах совєтські дивізії, що їх СССР не то не скорочує, але, зміцнивши їх чисельно, розпочав пожвавлене постачання для них модерної і перевіреної на фронтах Азії і Близького Сходу зброї. Впливова газета „Ноє Цюріхер Цайтунг", як також французький „Фіґаро" та майже всі німецькі щоденники помістили останньо статистичні дані про з'єднання совєтських збройних сил в т. зв. Німецькій демократичній Республіці, найдалі висуненому на захід совєтському форпості. Ті з'єднання недавно озброєно новими далекобійними гарматами, засяг вогню яких виносить 24 кілометри; подібні американські гармати сягають тільки 18 кілометрів. Нові московські гармати типу „Д-30" є 122-міліметрового калібру і приміщені на плятформі бойового панцера типу „ТП-76". Кожний із 40 полків совєтської піхоти, стаціонованих у НДР, забезпечений батальйоном панцерних гармат. Кожний із таких полків посідає панцерний батальйон в силі 41 бойових возів типу „Т-62", а крім того до нього входять ще й інші батальйони, включно із атомово - ракетним. Так озброєні совєтські полки здібні переводити самостійні військові операції і вони, незалежно від головної армії, мажуть перекидатися з однієї частини країни на другу.

В подібний спосіб зорганізовані 40 совєтських панцерних полків, як теж допоміжні війська (21 дивізія) й інші армійські частини. Протягом дослівно кількох годин ці війська можуть бути підсилені 95,000 вояків, стаціонованих на відносно близьких віддалях в других сателітних країнах — Чехо - Словаччині і Польщі, з яких принаймні 60,000 — це нововишколені вояки.

Констернація і висловлювані побоювання держав НАТО не позбавлені підстав. Детант бо дійсно корисний, але тільки для СССР, як під військовим, так і економічним та культурним аспектами.

„Одність у різноманітності"

На основі неофіційних інформацій із підготовчої наради европейських комуністичних партій, яка щойно відбулася у Варшаві, можна зробити висновок, що досить давній конфлікт між двома концепціями організації комуністичного руху, московською — „демократичного централізму" й італійською — „одности у різноманітності", не тільки не ліквідований, а продовжує існувати і посилюється з невеселими виглядами для Москви та її претенсій бути єдиним і найвищим речником світового комунізму.

У додатку до конфлікту з комуністичним Китаєм і спору за провід у світовому комуністичному русі з ЦК Комуністичної партії Китаю. ЦК КПСС не може ніяк дати собі ради із сильними відосередніми тенденціями серед тих комуністичних партій, які формально підтримують Москву і ведуть політику по лінії вимог московського центру.

„Часи дуже скоро міняються, — заявив польський комуністичний речник. — Немає більше можливости диктувати світовій соціялістичній спільноті з якогось центру". Ще виразніше це питання поставив секретар ЦК Італійської комуністичної партії, який підкреслив, що власне остання підготовча конференція була найкращим прикладом того, що тенденція серед комуністичних партій у світі йде по лінії „одности у різноманітності".

На практиці все це виявляє прагнення національних компартій забезпечити за собою якнайбільшу незалежність від московського центру і небажання безкритично підпорядковуватися московським партійним директивам. Згідно з повідомленнями з Варшави, натиск компартій на конференції був такий сильний, що делеґація ЦК КПСС визнала за конечне піти по лінії тих вимог, тобто погодитися, щоб окремі компартії могли вести у власному засягу власну політику, а міжпартійні наради і конференції не виходили б поза межі взаємних консультацій, обміну досвідом тощо.

Немає сумніву, що такий розвиток ситуації на відтинку світового комунізму є великим ударом для Москви і її концепції „демократичного централізму", або, інакше, диктаторсько - тоталітарних і гегемоністських аспірацій. Що найважливіше, він унеможливить Москві добитися „леґальної" ліквідації китайсько - комуністичного суперництва.

А. Юриняк

„РАДЯНСЬКЕ" БЕЗГЛУЗДЯ

Українська преса перших повоєнних років ((її гроно перебувало тоді в Західній Німеччині та Австрії) вживала термінів „совєтська влада", „совєтський уряд", „совєтська політика" і т.д., взагалі прикметник „совєтський" вважався загальновизнаним. Лише випадково, дуже зрідка, можна було натрапити на „совітський" і „радянський".

Але минуло декілька років, — і деякі часописи й журнали („Українське Життя" — Чикаґо, „Нові Дні" — Торонто, „Українська літературна газета" і її спадкоємиця „Сучасність" — Мюнхен, Німеччина) стали послідовно вживати термін „радянський" зам. „совєтський". А цього, 1974 року прикметникові „радянський" відкрила „зелене світло" також Українська секція „Голосу Америки" у Вашинґтоні. Здається, в цім останнім випадку рішальну ролю відіграв проф. В. Чапленко своїм виступом на користь „радянський — а.-е".

Вельми шануючи невтомну діяльність на мовній ниві проф. В. Чапленка, ми проте вважаємо, що цим разом він „дав хука". Термін „радянський" нічого спільного з нашим мовним коренем „рада", „радити" не мав і не має; яко штучна калька московсько - большевицького „совєтський" цей термін тісно пов'язаний з кількаразовою окупацією території України большевицько-московською владою, — точнісінько так само, як і його „батько" — іменник „рада" („рада робітничих, червоноармійських і селянських депутатів"). Обидва вони—типова большевицька „липа", тобто слово без належного змісту, шкаралупина. Справді бо; трудно, навіть неможливо, уявити собі щось дальше своєю суттю від справжньої ради - поради, ніж оця монструальна Ленінова дурійка „рада депутатів" (російське „совдеп"): не радили і не радять там трудящі, а „одноголосять" піднесені їм партійними нацикання зашморги - резолюції! Тож з якої речі ми маємо тут, на волі перебуваючи доброхіть приймати цю дурисвітську „липу", це термінологічне сміття до свого словника?! Залишімо його білодідам!

Попереду ми сказали, що прикметник „совєтський", як і його калька „радянський", принесені в Україну на вістрях большевицьких баґнетів. Кажучи це, ми мали на оці так званих таращанців і богунців — зсовєтизованих протигетьманських повстанців - селян Таращанського повіту на Київщині. Це була поперваx може єдина українська за національним складом військова большевицька формація; в ній же був і якийсь десяток сільських інтеліґентів - українців: лівих есерів — „боротьбістів" і лівих есдеків — „незалежників". Ці ліві українські соціялісти вважали себе „українськими комуністами", „радянцями", бо стояли на „радянській плятформі", як і московські большевики. Але бувши непоправними ідеалістами, вони мріяли про незалежну „Радянську Україну", не підпорядковану Москві, а лише в союзі з нею. Отож ці ідеалісти (без лапок, бо такі вони були насправді) були першими творцями і пропагаторами большевицької політичної термінології і фразеології українською мовою. Сини села (за дуже рідкими винятками) з середняцьких, учительських та духівницьких родин, без політичної освіти і досвіду, вони не вчували цинічного шахрайства у відомій фразі В. Леніна (переклад не буквальний): „Українці хочуть рідної мови? То даймо їм не одну, а дві рідних мови!"

Мабуть це була звичайна собі гіпербола: „вождь світового пролетаріяту" любив деколи забавлятися в політичне зубоскальство, то пак „гумор" парубоцько-блатняцького стилю. Але пізніші крутійства кремлівських сатрапів у галузі національної політики в Україні (досить згадати інспіровану Кремлем саламаху з українським правописом!), а ще більше настирливе пропаґування в УССР „двох рідних мов" (саме для української людности, для росіян вистачає „державної мови Леніна") зробили з наведеної вище „рубашної" фрази „Ільїча" чудовий трамплін для посиленого обмосковлення. Зубоскальський дотеп „вождя" виявився вщерть вагітним шайтанським „діялектичним змістом".

Закінчуємо: слова „совєт" і „совєтський", як суспільно-політичні терміни Жовтня, мають цілком певний смак і запах, при чому густий і міцний, справді „ленінсько-сталінський". Усі більші світові мови (англ., німецька, французька тощо) залишають ці слова в їх „первісній красі", не перекладаючи, — подібно як і ми не перекладаємо французького парляменту, німецького бундестаґу, турецького меджлісу, ізраїльського кнесету і т.ін..

Не збираючись тут осуджувати колишніх наших „радянців" — лівих соціялістів, що стали були на „радянську плятформу" — вони бо заплатили за це своїм життям — ми проте аж ніяк не повинні успадковувати (навіть у термінології) їх політичну короткозорість, о-ті наївні спроби „українізувати комунізм", то пак — перещепити його на українському ґрунті, щоб „осягнути чудо": узгіднити, погодити диктаторський гін Леніна і ленінізму з Шевченком „в своїй хаті — своя правда, і сила і воля!".

По півстолітньому досвіді — від найменших спроб такого наївнятства здорову людину починає нудити.

І. Соломко

ПОЕЗІЇ І ҐРАНАТИ

Турецький прем'єр Б. Есевіт не тільки політик, але й... поет. Він, наприклад в одній своїй поезії називав турків „братами" греків. „Що це шкодить, — кажеться, в цій поезії, — що ми не є тієї самої крови. Той сам вогонь горить у наших серцях. Ми проклинали один одного, аж на ножі йшли. Та, не зважаючи на те все, таки є в нас любов". Одначе, в противенстві до своїх поезій Есевіт дав наказ своїм військам напасти на Кипр, казав їм наступати й толерував масові вбивства, яких допускалися турецькі жовніри на цивільному населенні. (Не без гріха були і греки, бо повідкопувано масові гроби з повбиваними турками). Турецька армія зайняла 40 відсотків найурожайнішої землі грекам, а грекам залишилося, — як сказав Макаріос, — неврожайна, де вдається лише виноград. Есевіт пояснив, що Туреччина зайняла цю частину Кипру тому, що вона є напроти побережжя Туреччини.

Есевіт уступив, але якщо розписано б нові вибори, то він напевно був би знову прем'єром, бо всі турки вважають його вже народним героєм. Він може числити на поміч свого найбільшого дотепер ворога — армію. З початку року виглядало зовсім н е в и к л ю ч е н и м, що проти лівонастроєного політика виступить армія. Тепер забуто про всяке суперництво між армією й Есевітом, забуто й те, що він публічно назвав був армію своїм ворогом, а мілітарну акцію з березня 1971, завдяки якій генерали в Анкарі прийшли до влади, порівнював із грецьким мілітарним переворотом. Ніхто сьогодні не питає Есевіта про земельну й освітню реформи, які він обіцяв, але не виконав, майже ніхто не нарікає на інфляцію, яка ввесь час більшає.

Есевіт народився 1925 року в Істамбулі, де його батько був високошкільним професором. Студіював у коледжі Роберта в Істамбулі й один літній семестер у Гарварді за часів Кіссінджера. Переклав на турецьку мову Т. С. Еліота, Езру Павнда й індійського письменника Рабіндраната Таґора. Люди, які вважали Есевіта суспільно - романтичним мрійником, хоч і страшним демагогом, або ті, як і його батько, що звали його „відірваним від світу дурнем", цілком помилялися. Так, як і американський посередник Сіско, який сказав був Есевітові перед інвазією, що „гуманіст не веде ніякої війни", на що Есевіт відповів йому коротко, але влучно: „Я гуманіст, але й реаліст".

Тут, мимоходом, не зашкодить пригадати, як то Енвер - Паша (Ататюрк)* після упадку султанату прийшов до влади, дав собі раду з численними греками, яких багато жило в Малій Азії та на прибережних островах. А саме, зробив це в такий спосіб, що їх наладували на корабель і вивезли до Греції. Але перед тим ще турки їх багатьох вимордували. Письменник Франц Верфель** (1890-1945) у книжці „Сорок днів Муса Даґу" оповідає, які страхіття переживали вірмени під владою Туреччини. В одному місці сказано там, що турецькі жовніри вели в спеку арештованих мирних вірмен. Коли приходили попри криницю, турки не дозволяли їм напитися води, ввесь час говорили, що незабаром буде ріка, тоді всі нап'ються. Як дійшли до ріки, жовніри дозволили їм напитися. Чоловіки, жінки й діти кинулися гуртом до води, але жовніри їх вистріляли. Наш нарід оспівав напади татар і турків і злиденне життя в турецькій неволі в народних думах.

* Енвер-Паша (1881-1922) — турецький державний муж і генерал, провідник молодотурків. В Першій світовій війні турецький головнокомандуючий. Згинув на війні 1922.

** Верфель Франц (1890-194) — письменник, з походження жид, перейшов на католицтво після відвідин Люрду. Писав поезії, драми й повісті. Крім вище згаданої повісти „40 днів Муса Даґу", написав гарну повість — „Пісня про Вернадету", яка є перекладена теж на українську мову.

Президент Форд перестеріґає перед можливістю „законодавчої диктатури"

Канзас Сіті, Міссурі. — Президент Джералд Форд, промовляючи тут в середу, 16 жовтня, на стейтових зборах Р е с публіканської партії, заявив, що якщо Демократична партія здобуде велику більшість в обох Палатах Конґресу у цьогорічних виборах, то може заіснувати „законодавча диктатура", бо контрольований демократами Конґрес зможе уневажнити кожне вето, наложене Президентом. В такій ситуації, сказав Президент, влада опиниться в руках однієї із трьох частин федерального уряду, тобто в руках законодатної Палати. Президент Форд протягом останніх кількох днів виголошував промови в різних містах Середнього Заходу, стараючись підтримати кандидатури республіканських кандидатів до Конґресу. Заявляючи, що хоча останні опитування виявляють, що Демократична партія здобуде велику більшість місць в обох Палатах Конґресу, то ситуація може ще змінитися перед 5-им листопада.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАЦІОНАЛІСТИЧНІ ЛІДЕРИ ЗАМЕТУШИЛИСЯ

В останніх числах „Свободи" появилося ряд статтей на ту саму тему. А ім'я цій темі або проблемі: як зберегти націоналізм. Першим у цій справі подав голос А. Камінський.

Автор, уболіваючи за неполадками в українському націоналістичному р у сі, ставить вимогу перед лідерами націоналістичного руху старшого покоління (сеньйорами) прийти до якоїсь згоди в діях, скерованих на визволення України з-під комуністичного рабства, або, принаймні, хоч до координації дій.

Звичайно, постава справи дуже корисна і потрібна для кожного українця, якому лежить на серці доля потойбічної нашої Батьківщини, де панує сваволя і затиск всякої вільної думки, не говорячи вже про інші аспекти життя в поневоленій Україні. Тож його вимоги і побажання, звичайно, можна тільки вітати.

Одначе, тут же йому заперечує в наступних числах „Свободи" інший речник українського націоналізму д-р М. Сосновський, який старається довести, що таке узгіднення чи навіть координація між сеньйорами націоналістичного руху їм „не під силу". М. Сосновський має чималі упередження до сеньйорів націоналістичного руху, які, на його думку, так погрузли в минулому, що ніяк не мають сили пристосуватися до сучасного і тому він виключає можливість будь - якого узгіднення чи координації між ними.

Слідом за д-ром М. Сосновським виступив третій речник організованого українського націоналізму в особі ред. Я. Гайваса.

Я. Гайвас більше солідаризується з думками першого речника, і заперечує д-ра М. Сосновського. Він доказує, що така координація і узгіднення дій поміж окремими лідерами - „сеньйорами" націоналістичного руху не тільки можлива, але й потрібна, щоб цей „універсальний" (це вже четверта назва українського націоналізму) двигати далі і кріпити та поширювати.

Звичайно, кожний із цих трьох речників у своїх арґументах має рацію, коли йдеться про збереження цього українського руху. Правда, та рація є сильніша і слабша, але всі вони скеровують своє вістря на обов'язкове і конечне збереження націоналізму як провідної і універсальної ідеї для визволення.

Одначе, чомусь всі три вони забувають про дуже важливу прикмету цього руху: вони у своїх інтерпретаціях беруть під увагу цілий український народ, вони всі три намагаються говорити від імени всього українського народу, забуваючи, що український націоналістичний рух є твором лише невеликої частини України, тобто західньо-українських земель, що цей рух є дитиною того невеликого шматка України і, що він якраз і репрезентує ту Україну і то не всю, а частину й того шматка України.

Нам тут же можуть заперечити, що як, мовляв, та це загально - український, соборний та ще й універсальний рух для цілої України! Тож не гарячкуйтеся, шановні панове, автори згаданих статтей, а я вас запитаю: скільки у ваших націоналістичних відламах є людей із центральних земель України? Якщо й є, то лише одиниці і то ті одиниці, якщо не редакторами, то ще якимись кореспондентами. А де ж український народ: робітники, селяни і ін. зі східніх земель України? Ви їх не маєте, бо вони мають свою політичну партію УРДП і ще деякі менші групи або церковно - релігійні об'єднання.

На жаль, наші лідери українського організованого націоналізму, коли висувають якісь проблеми під дискусію, то обов'язково намагаються говорити від імени цілої України й цілого українського народу, до чого їх ніхто не уповноважував, а тим більше, не уповноважували українці з тієї частини України, яка становить переважаючу більшість.

Ми цілком розуміємо, що лідерам українського націоналізму дуже тяжко розлучитися з тією організацією, в якій провели все своє життя і яка внесла свій величезний вклад у визвольну справу в минулому, тобто в умовах колишніх держав (Польщі, Румунії, Чехо - Словаччини). Але в нинішніх умовах совєтської дійсности ця організація, або український націоналістичний рух, виявився зовсім нездатним, його методи і кличі не тільки не допомагають в Україні, а навпаки, шкодять.

На нашу думку, український націоналістичний рух мав би скінчити свою місію з останнім пострілом Другої світової війни. Звичайно, це не значить, що ми повинні заснути і нічого не робити. Ні! І ще раз ні! Українські політичні організації мусять існувати і діяти, але зрахувати новий уклад міжнародних сил і новий подув повітря.

Англійці, французи чи німці не перестали бути патріотами своєї держави, вони за своїми переконаннями, може, більші націоналісти, як всі разом взяті наші українські націоналістичні відлами. Але в них немає націоналістичних п а ртій, які відстрашують кожного державного мужа західнього світу, що мимоволі асоціює націоналізм з „нацизмом" німецьким і „фашизмом" італійським, які принесли так багато лиха в Другій світовій війні цілому світові.

На сьогоднішньому політичному ринку акції будь-якого націоналізму так упали в ціні, що ніхто й даром не хоче брати, а ми все ще намагаємося ними торгувати. Світова політична біржа їх не хоче, то чому ми з ними пхаємося?

Тому вважаємо, що намагання наших націоналістів

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Сосновський

ФАЛЬШИВИЙ „ДОРОГОВКАЗ"

2

Можна здогадуватися, що Шумукові подобається засада „непротивлення злу", що виявляється, наприклад, у його відмові у критичній ситуації к о р истуватися зброєю (стор. 180). У кінцевому ефекті така настанова правдоподібно уможливила йому сформулювати концепцію „культурного гуманізму", чи при розпущенні відділу навчити підлеглих стрільців, щоб вони не займались „якоюсь особливою пропагандою в користь націоналізму. Засновувати організації також не треба... Не треба нічого навмисне демонструвати, не треба робити із себе показухи. Найбільше цініться скромність, сміливість і ч е с н і с ть" (стор. 156).

Читаючи критичні завваги Д. Шумука на тему українського націоналізму і ОУН, так і видно, що він дуже мало ознайомлений з націоналістичною ідеологією, її розвитком, а також з ОУН. Треба відзначити, що ввесь час він має на увазі ОУН, яку в той час очолював Степан Бандера. (Про ОУН з доби Є. Коновальця і про Є. Коновальця в нього є тільки коротка згадка, а також він тільки згадує про „мельниківців"). Пишучи про 1943 рік і про III Надзвичайний Збір ОУН та його програму, яку йому „доручено було пропрацювати", він про цю програму так пише і так її оцінює, наче її зміст для нього або незрозумілий, або маловідомий. У такому ж викривленому тоні Шумук говорить і висловлюється п р о ОУН у своїй книжці від початку до кінця. Особливо критично висловлюється він про „центральний провід" ОУН, про С. Бандеру, Я. Стецька, С. Ленкавського. Цитуючи нібито слова д-ра В. Горбового, Шумук позитивно висловлюється тільки про М. Лебедя, мовляв, „Василь Мудрий твердить, що за останні роки Лебідь неймовірно виріс і став справжнім зрілим політиком". Ця розмова з Горбовим мала бути в таборі літом 1964 р. і важко збагнути, яким чином Горбовий, який від 1945 року був ув'язнений в СССР, міг дістати такі інформації від В. Мудрого, який був на еміграції і помер в ЗСА в 1966 році. Очевидно, критичні завваги Шумука на тему окремих діячів націоналістичного руху нічим конкретним не обосновані, бо він нікого, крім Ростислава Волошина особисто, як сам пише, не знав, а також не мав ніяких матеріялів, на основі яких такий чи інший справді об'єктивний погляд він міг оформити. Крім того, наведена в тексті розмова з д-ром Горбовим радше нагадує „схематичне" і вже „традиційне" насвітлення окремих загально відомих подій (нпр. розкол в ОУН і його причини, вибір провідником С. Бандери, плян створити український уряд під проводом Я. Стецька), а не спогади учасника цих подій.

Щоб доказати свою тезу про „низький" моральний рівень членів „центрального проводу" ОУН, Шумук широко інформує про заломання окремих провідних діячів визвольного руху у совєтських концтаборах і тюрмах, в тому В. Кука - Коваля, Степанюка, Дужого, заявляючи, що ці діячі „не мають права оплювувати ОУН (у своїх заявах до совєтського уряду), бо все те, що було найгірше в ОУН — це були вони самі й їх злочинні дії" (стор. 422). Взагалі, на основі „споминів" Д. Шумука можна дійти до висновку, що практично весь націоналістичний актив, в тому й члени УПА, належали до цієї частини українського суспільства, до якої треба було відчувати тільки „відразу". Це в однаковій мірі стосується „центрального проводу", „середнього активу", з яким Шумук, як видно з його книжки, був безпосередньо знайомий, і „фанатичних низів". Взагалі, познайомившись з такою характеристикою УПА, ОУН та їхніх керівництв, хотілося б тільки знайти відповідь на питання, чи є щонебудь позитивного, що ці визвольні формації зробили за роки своєї боротьби? Ледве, чи можна на таке питання знайти відповідь у „споминах" Д. Шумука. Треба тільки відзначити, що численні свідчення совєтських в'язнів про ці ж події і окремих осіб, а зокрема українських націоналістів у совєтських концтаборах цілком, або у значній мірі протирічать твердженням Д. Шумука, зокрема, коли йдеться про „бандитизм" колишніх членів визвольного підпілля, про який багато пише Шумук. Це питання вимагає окремого з'ясування і дані Шумука повинні бути сконфронтовані з даними інших осіб, які також перебули пекло совєтських концтаборів.

Ідеологія ОУН і Дмитро Донцов

Як ми вже згадували, Д. Шумук часто повертається до питання ідеології ОУН і українського націоналістичного руху, постійно плямуючи її „тоталітарною" і „антидемократичною". Для Шумука „тоталітарною" остається ОУН і після введення відомих програмових змін в 1943 році і після утворення УГВР. Він ніяк не може погодитися з тим, що український націоналістичний рух був і є рухом національно-визвольним, підкреслюючи, що н а с п р а в д і ОУН боролася „не за волю і незалежність, а за лаври, за славу й владу". Під цим оглядом, твердить Шумук, немає практично ніякої різниці між ідеологією ОУН і ідеологією КПСС. Очевидно, він не намагається відповідно обґрунтувати таке вагоме щодо своєї суті твердження, хоча, як ми бачили, він поставив с о б і навіть за завдання „глибинно осмислити" таку проблематику.

У такому контексті у „споминах" Шумука ми зустрічаємося зі спробою накреслити сильветку українського націоналістичного ідеолога Дмитра Донцова. З усього написаного на тему Донцова у цих „споминах" видно, що їх автор з творчістю Донцова не знайомий, а тільки повторяє завчені, чи заслухані фрази. „Інформації" Шумука про Донцова є у стилі розповідей, що, мовляв, Донцов „сам боягуз", що „в 1941 році його шукали, щоб призначити на пост президента, а він втік до Румунії", що „Донцов заподіяв найбільше зла для нашої нації саме тим, що він відкрив двері в політичне і громадське життя нації всякому мотлохові, який являється соціяльним злом" і т.д. т.п. (стор. 406, 413, 432-433). Безперечно, з ідеологією Донцова, як і з ідеологією ОУН, можна не зоджуватися, але у Шумука маємо виразне намагання бачити в ідеології українського націоналізму і у писаннях Донцова виключно неґативні моменти і тенденцію представляти їх тільки у кривому дзеркалі, що, очевидно, розминається з історичною правдою. У такому підході до проблем і людей, як це є у Шумука, важко добачити будь-яку справжню об'єктивність, чи бодай бажання бути об'єктивним!

Служба Безпеки ОУН

Для Д. Шумука Служба Безпеки ОУН (СБ) є зразком чи не найбільшого і найстрашнішого зла у світі. З нею не рівняється ні Ґестапо, ні будь-яка інша поліційна служба, тільки ЧК - НКВД - КҐБ, а може й СБ переважила КҐБ. Під цим оглядом „спомини" Д. Шумука дуже промовисті і так і видно, що йдеться про те, щоб такий погляд на СБ передати читачеві. На цьому місці нас не цікавлять правдиві, чи вигадані твердження Шумука про „криваві злочини" СБ, про нібито масові вбивства неукраїнського і українського населення, про заповнювання криниць трупами своїх „жертв" тощо. Якщо такі злочини були, то про них ніхто не може висловлюватися позитивно, але у всіх випадках „інформації" Шумука не є безпосередні, а „почуті", в о н и спираються на „розповідях" інших людей. — нібито, очевидців, чи навіть учасників.

(Продовження буде)

Нова дослідна праця д-ра М. Г. Марунчака

(Українці в СССР поза кордонами УССР — Вінніпеґ, 1974. Українська Вільна Академія Наук. 248 сторінок)

Маємо ще одну важливу джерельну працю нашого невтомного дослідника історії розселення українців поза межами України д-ра Михайла Г. Марунчака. За останнє десятиріччя він збагатив українську історіографію спеціяльно в цій ділянці, так званої тепер діяспори, великим вкладом, а саме: чотирма томами „Студій до історії українців Канади", двома томами „Історії українців Канади" українською мовою і монументальним, на 792 сторінки, томом тієї ж історії англійською мовою, а також окремим томом „Українці в Румунії, Чехо-словаччині, Польщі, Югославії".

Так наукова, викінчена до друку, джерельна продукція може зробити честь першорядному науковцеві, забезпеченому державними коштами, допоміжними силами та всіма вигодами державних науково - освітніх установ. Д-р Марунчак виконав цю капітальну працю, не маючи цього всього, лише з глибокої посвяти українській справі, посвяти поневоленій Україні і її синам і донькам поза її межами, та при добровільній патріотичній допомозі свідомішої частини українського громадянства. Це праця його власних сил, і праця основного джерельного досліду, у відміну до праць компелятивних, заснованих на джерельних працях інших дослідників.

Д-р Марунчак є ініціятором таких ширших дослідів, зразком скрупульозного дослідника, вишукувача фактів і документів, ворога спекулятивних припущень та гіпотез. І в цьому є його специфічна ціха та його місце в українській історіографії.

Коли д-р Марунчак закінчив свої досліди над українським поселеннями у вільному світі, здавалося, що він охопив всю нашу масову діяспору. Та одначе він на цьому не спинився — перед ним стояла інша ще діяспора — діяспора в „невільному" світі, а саме — на територіях колишньої царської Російської імперії й теперішнього СССР, поза формальними межами теперішньої Української ССР. Діяспора, яка перевищає 10 мільйонів душ і творить враз з діяспорою на Заході 23 відсотки всього українського народу на земній кулі. Діяспора, яка найбільш скривджена в національних і культурних правах.

Д-р Марунчак дослідив історію, характер і стан і цієї великої частини українського народу поза батьківщиною.

Він починає свої досліди від першого масового виходу з України після Полтавської трагедії 1709 р., погрому Запорозької Січі і виходу запорожців на турецькі терени. Далі переходить до докладних студій до історії переселення запорозьких козаків на Кубань і до самої історії Кубані, починаючи з 1792 р. Д-р Марунчак зібрав і використав цікавий документальний матеріял за всі часи — царської політики, яка поступово обмежувала „вольності" Чорноморського козачого війська, переназваного на „Кубанське Козаче Військо", та ще гіршої за царську політику комуністичної деспотії СССР. На особливу увагу заслуговує розділ комуністичних експериментів з українізацією й з нищенням її, ілюстрований раритетними документами. Девчому хотілось би більш поширеного опису для повнішого висвітлення, от хочби щодо трагічних ексцесів в „покоренії" Кубані ген Врангелем. Не згадано, що в час суду над свящ. Калабуховим (черкесом), страченим на шибениці, було вислано за кордон (до Туреччини), чільних членів Крайової Ради — українців. Цікаво було б пояснити, що українського посла до кубанського уряду Ф. Боржинського покарено розстрілом через вирок воєнно-польового суду, ген. Май-Маєвського, за зраду Росії, як колишнього царського старшини й барона за заслуги в Монголії. Але очевидно автор рахувався із розміром своєї праці й не спинявся над деталями, хоч і дуже важливими, а залишав читачеві користатися ще з обширної бібліографії.

Віддавши Кубані належне їй місце, д-р Марунчак переходить до козацьких поселень на Дону, українських поселень на Слобідщині та Курщині й Вороніжчині; новіщих примусових поселень в автономних республіках Мордовській, Чувашській, Татарській та Бакширській. Потім повертається в глибшу історію й дає описи українських переселень на Кавказ в Середню Азію. та Сибір, починаючи з підкорення цих територій Росією, і спиняючись над політичними й економічними факторами. Цей головний, за розміром і числом населення, розділ займає майже 100 сторінок книги.

Д-р Марунчак надзвичайно докладно простудіював історію, політику й економіку та культурні процеси цієї величезної території українського розселення, цієї „Азійської України" з її „Сірим" і „Зеленим" „Клинами", Приморшиною й Приморшиною, Далекого-Східньою Реопублікою та іншими вже новотворами комуністичних політичних архітектів — Казахстаном, Киргізією та ін. Особливо обширний та багатий матеріял д-р Марунчак зібрав про „Сірий" і „Зелений" клин — середнєазійську давніщу в часі та Далеко-Східню українську еміграцію (при великій ріці Амуру та при східніх берегах Великого океану).

Читач знайде багатий історичний матеріял, цікаву статистику, демографію, економічні процеси, організаційні заходи національного, культурного й економічного характеру і т. п. Читач також знайде, в доповнення текстів, в документальних додатках: конституції Української Крайової Ради на Далекому Сході, Українського Секретаріяту, крайової кооперативи „Чумак", Видавничої Спілки, Учительської і ін.; список українських окружних рад, числом 10 на весь Далекий Схід, список кооперативів, також числом 10, список „Просвіт", числом 11, часописів (3), українських клюбів (4), місцевих громад, числом 40, українських шкіл (6), і ін. Згадуємо ці деталі, щоб читач побачив, яку державно-творчу програму створили, ввели в життя й систематичну діяльність українці на Далекому Сході. Це були титанічні зусилля культурно-політичної провідної верстви українського свідомого громадянства на територіях їх масового поселення. У інших політичних обставинах ці титанічні кроки могли б завершитися, як не самостійною державною організацією, то автономним національним тілом. На жаль, як це звичайно бувало при зустрічах з „московським ведмедем", ці зусилля знівечено. Тяжка лапа комуністичної диктатури лягла каменем над Далеко-Східнім українством, тяжчим ще за той, який ліг на саму Україну. Можемо бути дуже вдячними д-ру Марунчакові, що зібрав, зберіг, записав і дав нам та й майбутнім поколінням, ці золоті історичні сторінки, переповнені геройськими зусиллями, боротьбою, стражданнями й муками та орошені кров'ю кращих дітей України, поза Україною сущих.

З бібліографичного покажчика бачимо, що автор використав широку літературу у вибраній ним ділянці, як позасовєтських видань, так і совєтських.

Закінчуємо словами з передмови до розглянутої книжки; „Порівняльно з поселеннями в західньому світі, українські поселення в ССCP поза кордонами УРСР є найбільш упослідженими під культурним і політичним оглядом".

М. І. Мандрика

Літературний Конкурс Молодого Пера

З метою стимулювати прояви молодих літературних талантів серед нашої молоді та заохотити їх включитися у процес розвитку українського мистецького слова, Управа Об'єднання Працівників Літерадури для Дітей і Молоді ім. Леоніда Глібова (ОПЛДМ) проголосила у квітні 1973 р. Конкурс Молодого Пера.

Підсумовуючи вислідп цього першого конкурсу, Управа вважає їх як на першу спробу цілком задовільними. Щоправда, учасників було небагато, — всього сім, — але майже всі вони зі своїм завданням справилися гідно, про що свідчить рішення Жюрі, яке винагородило і відзначило 6 з 8-ми надісланих творів.

Можна сказати, що учасників було б більше, коли б конкурс був ширше розреклямований і коли б учителі та виховники молодечих організацій проявили більше енергії, щоб заохотити своїх учнів та вихованців стати в ряди змагунів. Спроби молодих талантів, що появляються на сторінках молодечої, а то й загальної преси, свідчать, що тих талантів у нас досить багато. Але їх треба підтримувати, плекати та заохочувати працювати далі над собою. Бо не випадково на 7 учасників нашого конкурсу майже половина походить з Австралії. Там працює дуже наполегливо представник ОПЛДМ — учитель виховник і сам письменник — проф. Дмитро Нитченко. Свідомий важливости збереження рідної мови на чужині, проф. Нитченко наполегливо працює зі своїми учнями і не тратить з ними зв'язку навіть після закінчення школи. Він влаштовує авторські вечори молодих талантів, тримає зв'язок із молодечими організаціями і притягає молодь до праці в поширенні української книжки. А все це, безперечно, приносить належні плоди. Отже, не дивно, що Австралія на конкурсі Молодого Пера зайняла перше місце серед інших країн нашого поселення.

Управа ОПЛДМ складає щиру подяку всім учасникам конкурсу, без огляду на те, чи їхні твори були винагороджені й відзначені, чи ні, і закликає до чергових змагань.

Окрему подяку складаємо Лесі Шанті, яка перша подала думку про проголошення конкурсу Молодого Пера і на ту мету пожертвувала 100 дол. винагороди, яку вона одержала за своє оповідання для дітей „Кам'яна мушля", що було відзначене першою премією на конкурсі СФУЖО.

Управа ОПЛДМ вважає, що продовження таких конкурсів з року в рік дуже доцільне і набагато спричиниться до розвитку письменницьких талантів нашої обдарованої молоді.

За Управу ОПЛДМ

Ольга Мак
голова
Стефанія Гурко
секретар

В Києві відкрили музей історії „великої вітчизняної війни"

Київ. — „Більше як шість тисяч експонатів зібрав Український Державний музей історії великої вітчизняної війни 1941-1945 років, що відкривається напередодні 30-ліття визволення республіки від гітлерівських завойовників" — інформує орган ЦК КПСС „Правда" з 16-жовтня ц.р. На головних стінах музею прикріплені великі таблиці з поміщеними на них списками, виписаних золотою фарбою, прізвищ полків і армійських частин та визначних воїнів, які чимнебудь уславились в боях. В музеї можна познайомитися також зі статистикою Другої світової війни, наприклад, „Правда" подає, що гітлерівські шкоди в перечисленні на рублі (курс з 1941 р.) виносять більше як 1 трилійон 200 мільярдів рублів, 5 мільйонів людей було знищено, більше 2-х мільйонів вивезено на каторжні роботи до Німеччини. Музей одержує все нові й нові експонати зі всіх областей країни, від колишніх воїнів і старшин червоної армії.

Вийшла книжка Миколи Гнатишака „Державні гроші України"

Клівленд, Огайо. — Цього року тут виданням „Українського Музею - Архіву появилась книжка Миколи Гнатишака „Державні гроші України, 1917 - 1920 років"; ілюстрований історично - іконографічний нарис. У книжці 376 сторінок друку і 434 ілюстрації. На тлі історії України (1917-1920 років) автор перелічує монетні системи того часу, назви державних банкнотів, їхнє технічне виготовлення, пояснює заготівлю банкнотів, віднотовує у хронологічному порядку їхню появу, подає їхні назви, їхню реальну вартість. Редактор і компілятор Додатку — Степан Кікта; мовний редактор Іван Ставничий; обкладинка і заставка — Олександер Канюка; видавничий референт — Леонід Бачинський.

Автор, Микола Гнатишак із тематикою, віддзеркаленою у цій книжці, познайомився ще в Перемиській гімназії і від того часу він із особливим зацікавленням збирав різні старі українські банкноти. Опісля це його замилування розвинулося завдяки д-рові Іляріонові Свєнціцькому, директорові Національного Музею у Львові, а зокрема почерез його доповіді під час існування тайного Українського Вільного Університету у Львові. Резюме праці Миколи Гнатишака було тоді надруковане в третьому томі Української Загальної Енциклопедії. В автора зродилося бажання цю працю видати книжкою, але не міг знайти видавництва. Під час большевицької окупації увесь запис його праці згорів, опісля у 1949 р. пропала копія рукопису. У 1960-му році Микола Гнатишак почав наново збирати записки, які збереглися від знищення, розшукувати примірники банкнотів і деяку літературу. І так вийшла книжка. Продажна ціна цієї книжки від одного примірника 8 дол., в передплаті і для членів Музею — 5 дол. Замовляти книжку можна, пишучи на адресу:

Ukrainian Museum
4 176 Spring Crest Drive
Cleveland, Ohio, 44144.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

змодернізувати націоналізм, пришиваючи йому латку „універсального", „визвольного" чи „гуманного", справі не допоможе.

Одначе, на жаль, в нинішніх дискусіях на цю тему не бачимо найменшої поправи, а все шарпають за шнур того націоналістичного дзвону, який уже давно відслужив свою службу і не кличе більше на святочні урочистості, а скорше кличе на панахиду. Судячи по тому, як наші лідери хочуть змодифікувати український націоналізм, складається враження, що вони так довго будуть шарпати за той дзвін, аж поки він не буде мати кого кликати.

А тим часом життя вимагає іншого. Наша молодь не поспішає до цих організацій. І тому нависає велика небезпека, що доки ця дискусія, спрямована на збереження націоналізму викристалізується — ми можемо утратити ціле покоління.

Мґр М. Домашевський
Чикаґо, Ілл.

„ПАНСТВО"

Українські часописи вільного світу (неперіодична преса) не від сьогодні вживають слово „панство" на ознаку супружої пари — чоловіка і жінки. Раз-у-раз читаємо в пресі: „панство Хоменки", „панство Іван і Марія Вербицькі, „панство Куриленки" тощо. Можна припускати, що автор якогось парафіяльного допису справді не знає гаразд української мови, отже і слова подружжя нечув чи забув. Але щоб цього питомого українського слова не знала редакція українського часопису — повірити трудно. Правдоподібно вона не справляє тому, бо лінується, чи „вважає дрібницею", чи не хоче кривдити дописувача". А тим часом... А тим часом чи ж не повторюємо ми частенько знану одвіку сентенцію, що преса має бути вчителем і сторожем рідного слова! Тож не будьмо гіпокритами.

А. Юриняк
Вукленд Гіллс, Каліф.

ВИПУСКНИКИ „РІДНОЇ ШКОЛИ" У КЛІВЛЕНДІ

Роздача свідоцтв в „Рідній Школі", в Клівленді відбулася 8-го червня ц. р. Батьківський Комітет під головуванням Т. Бурого влаштував для випускників, батьків, учителів і гостей обід з відповідною програмою. Цим обідом і роздачею матуральних свідоцтв „Рідна Школа" закінчила 23 рік своєї праці.

Церемоніялмайстер інж. Завадівський представив гостей за почесним столом та 17-ох учнів — випускників. Між присутніми були: директор Школи Українознавства проф. Василь Іванчук, інспектор і член Іспитової комісії пані Олена Дуб, мґр Степан Воляник — опікун кляси випусників. Від Управи Т-ва Рідна Школа: д-р Євген Небеш (голова) з дружиною, Василь Камінський, Степан Маланчук та інж. Григорій Завадівський (секретар) з дружиною. Д-р Стюарт Л. Опенлендер з дружиною — директор публічних шкіл у Пармі і директор середньої школи Шаф, в будинку якої приміщується „Рідна Школа", Л. Палачів з дружиною — репрезентували американське шкільництво. Тарас Шмагала з дружиною репрезентували сенатора Роберта Тефта, молодшого.

Учні — випускники: Петро Апостолюк, Стефан Бібик, Наталія Бура, Марія Горбань, Микола Дейчаківський, Ярослав Завадівський, Лідія Каваць, Богдан Капітанець, Рома Кассараба, Мирон Клос, Роман Клос, Тарас Ковч, Діяна Макогін, Михайло Мицатин, Люба Петрина, Марта Телішевська, Марта Шанковська. Усі вони склали кінцеві іспити і одержали свідоцтва Школи Українознавства. Від Батьківського Комітету всі одержали гарний дарунок: „Історію Українського Мистецтва" в двох томах. Сімох учнів склали іспити на визначно і їх

побажав успіхів на майбутьвідзначено: Наталія Бура, Лідія Кавець, Роман Клос, Тарас Ковч, Діяна Макогін, Марта Телішевська, Марта Шанковська.

Обід розпочався молитвою, яку проказали учні разом з присутніми батьками, учителями і гістьми. Приємно вражав врочистий настрій цієї Рідношкільної імпрези, яким відзначено велику працю установи, що зветься „Рідна Школа".

„Дайте мені в руки виховання дітей і молоді і я зміню свій світ" говорив Ляйбніц у 17 ст., а наш пророк Шевченко навчав нас: „Якби ви вчилися так як треба, то і мудрість булаби своя..."

Після обіду промовляли: інспектор О. Дуб, д-р С. Опенлендер, директор Л. Палачі, мґр С. Воляник, директор школи В. Іванчук, д-р Євген Небеш і від Батьківського комітету Т. Бурий. Усі промовці висловлювали признання випускникам за їхню працю а батькам подяка за співпрацю з „Рідною Школою". Директор В. Іванчук висловив надії, що вся ця Рідношкільна свідома молодь, яка одержала знання про Україну буде амбасадорами Української Правди в світі. Д-р С. Опенлендер висловив признання і високо оцінив працю батьків і учителів, які подбали про те, щоб дітям дати знання про країну з якої походять їхні батьки. Америка потребує знавців різних мов і знання української мови в житті пригодиться. Він також роздав учням окремі свідоцтва — признання від Відділу Освіти у Пармі (Word of Education). Господар і опікун кляси випусників, мґр С. Воляник, висловив свою радість і вдоволення, що був опікуном цієї гарної кляси, за яку він завжди був і буде гордий. Усім учням — випусникам нє. Від Батьківського комітету Т. Бурий склав подяку учителям і управі Т-ва Рідна Школа за працю, яку вони виконують у Рідній Школі для нашого спільного добра.

Під кінець до слова зголосився учень Михайло Мицатин, який в імені всіх випускників висловив подяку батькам і вчителям. Вони докладали багато зусиль, щоб дати нам — учням знання українознавства. Ми свідомі цього, що це тільки вступ до знань про Україну, але ми наші знання будемо поширювати — говорив учень Мицатин. Відтак, учениця Л. Петрина передала опікунові кляси мґрові С. Волянникови від випускників дарунок вдячности. Відспіванням „Многая Літа" учням і всім присутнім закінчено цю імпрезу „Рідної Школи" в Клівленді.

О. Макогін

Ювілей — 10-ліття 82-го Відділу СУА

Многолюдна громада — коло сто осіб — взяла участь у ювілейній зустрічі з нагоди 10-ліття існування й праці 82-го Відділу Союзу Українок Америки на Бронксі, що відбулася 5-го жовтня ц.р. у домівці СУА при 2-ій евеню в Ню Йорку.

Імпреза почалася відспіванням, під акомпаньямент членки Відділу Лідії Котлярчук, гимну СУА, що його присутні вислухали стоячи.

Голова Відділу Іванна Клим, відкриваючи вечір, привітала присутніх і в короткому слові з'ясувала умови постання, розвою й росту Відділу. На її заклик присутні відспівали многоліття двом довголітнім членкам - ювіляткам Відділу — Докії Лисько, що головувала Відділові від його заснування до 1967 і Олені Назар, що 50 років провела на громадській і союзовій праці.

У доповіді „З перспективи 10-річчя", що її почала моттом з Олени Пчілки, Наталія Клецор дала стрункий побудовою, прозорий ретроспективно - синтетичний огляд праці й осягів Відділу, якого основницею й „хресною мамою" 10 травня 1964 року була тодішня голова Окружної Ради Н. И. Ірина Падох. Найкращі здобутки мав Відділ у культурно-освітній і виховній ділянках. У першій — ці успіхи позначилися численними літературно - мистецькими й авторськими вечорами, зустрічами з письменниками й мистцями, живою газетою. У виховній царині на чолове місце висувається діяльність першого на терені організаційної мережі СУА Дитячий Гурток Книголюбів, влаштування вечора дитячого журналу „Веселка", зустріч з письменниками для дітей, вечір для вшанування 50-ліття літературної творчости Романа Завадовича, награння довгограйної платівки „Послухайте, діти!" і готування нової. Існування співацького ансамблю, який діяв зразу під дириґентурою Докії Лисько, а тепер Володимира Гентіша, є також однією з особливостей Відділу.

Відділ розгорнув допомогову діяльність, підтримував морально вояків - українців у В'єтнамі, жертвував на загально - громадські потреби, започаткував акцію пожертв на запасний фонд „Нашого Життя", що згодом поширилася на всю мережу СУА.

Заступниця голови СУА Іванна Рожанковська вітала Відділ з ювілеєм від Централі. Вона ствердила, що ювілей повністю заслужений, а різна ініціятива й діяльність Відділу вартують того, щоб їх прийняли інші клітини СУА. Зокрема підкреслила родинну атмосферу, що панує в Відділі, який притягає до співпраці чоловіків і дітей. Праця з дітьми, це незвичайної ваги момент, коли йдеться про пекучу потребу заступити старше покоління новою зміною з-поміж творчого доросту. Над цією проблемою застановиться найближчий Конґрес СУА, якого завданням буде також зрушити незацікавлене досі громадською працею жіноцтво. Конґрес також перевірить справу раціонального господарення фінансовими ресурсами організації, бо досі за час її існування півтори мільйонів долярів в більшості пішли на загальногромадські цілі, а сама організація мусіла вдоволитися центами. В наслідок того цінна збірка зразків народного мистецтва — музей СУА залишився без даху над головою. У цих завданнях Конґресу 82-ий Відділ буде допомагати й він повинен мати своїх представниць у Централі.

Дякуючи за слово заступниці голови Централі І. Клим заявила, що Відділ з нагоди свого ювілею складає 200 дол. на придбання дому СУА.

В заступстві голови Окружної Ради Оксани Рак вітала Відділ організаційна референтка Округи Оксана Щур. Вона ставила його як приклад добре зорганізованої, хоч нечисельної клітини. Позитивним явищем є почуття відповідальности членок за працю Відділу, що виявляється у черґуванні обов'язків головства.

У вокальній частині десятьособовий співацький ансамбль 82-го Відділу під дириґуванням і під акомпаньямент В. Гентіша виконав кілька пісень, а меццо - сопрано Н. Худа - Гусяк (супровід Дж. Смит) відспівала „Місяцю князю" (муз. Лисенка), „Утоптала стежечку" (муз. Степового) і у надdatку „Дощик"...

Ліда Стасів, дочка членки Відділу, виконала під супровід Гентіша мело - деклямацію „Щоночі".

Принагідну гумореску на тему діяльности СУА й руху жіночого визволення прочитав Ікер, який вітав Відділ від Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

Поза програмою Ігор Раковський відспівав „Рушничок" і „Два кольори."

Мистецьку частину зустрічі закінчив „гимн" на весело „Союзянки" (слова й музика В. Гентіша).

У другій частині відбулася спільна вечеря, програму якої відкрила голова Відділу І. Клим, вітаючи представника парохії св. Юра в Ню Йорку і колишнього пароха Бронксу у час перших кроків Відділу о. Венедикта Сютика, заступницю голови СУА Іванну Рожанковську, представниць Головної Управи Дору Рак, Марію Савчак і Христину Навроцьку, представницю Окружної Ради СУА Оксану Щур, почесну членку ОР Іванну Бенцаль, голову Об'єднаного Комітету Українців Ню Йорку Романа Гуглевича з дружиною, гумориста Ікера, представника „Америки" Михайла Клецора й редактора „Веселки" Володимира Барагуру з дружиною, колишньою членкою 82-го Відділу.

Молитву провів о. В. Сютик, який вітав Відділ від парохії св. Юра і згадавши про початки Відділу, поблагословив його на дальшу працю.

Від Об'єднаного Комітету привітав Відділ Р. Гуглевич, а від окремих Відділів їх представниці — від 1-го голова Олена Гой і делеґатка Лідія Магун, від 4-го голова Софія Серафин і делеґатка Анна Кізима, від 21-го дві делеґатки: Марія Михайлів і І. Кордуба, від 64-го голова Марія Даниш і делеґатка Поля Книш, від 71-го голова Євгенія Єнзен і делеґатка Ольга Салюк, від 72-го голова Софія Котик, від 83-го голова Марта Данилюк, делеґатка Надія Савчук. Письмові привіти прислали: основниця 82-го Відділу Ірина Падох, редакторка „Нашого Життя" Уляна Любович і письменниці Докія Гуменна та Леся Храплива-Щур.

Під час вечері, атракцією якої був торт у формі лебедя (креація кулінарної умілости Софії Данилович), принагідні гумористки прочитали Олена Лиско й Олена Гентіш.

На закінчення вручено китицю квітів і проспівано многоліття голові 82-го Відділу І. Клим.

В. Б.

Успіхи нашої молоді

Орест Жук, син інж. Івана та Ольги Жук, закінчив з найкращими успіхами на чолі своєї кляси школу Фордгам Преп і тепер студіює на Гарвардському Університеті економію. Як визначний студент він користає з повної стипендії. Літом він навчався в Інституті Порівняльних і Політичних Систем, яким кермує у Вашинґтоні проф. д-р Лев Добрянський. Орест Жук працював теж в головній кватирі Крайового Республіканського Комітету, Відділу Національностей, під проводом полк. Немчика, що дало йому змогу запізнатися з іншими етнічними групами та нав'язати з ними тісні контакти.

Збори Філядельфійського Деканату УПЦеркви

Останні збори Філядельфійського Деканату відбулися 25-то вересня ц.р. у Миллвилі, Ню Джерзі, де парохом тепер є о. Єлисей Гузар.

Участь в нарадах взяли отці: декан Степан Біляк, заступник декана о. Омелян Мицик стар. і деканальний секретар о. Михаїл Борисенко і отці: о. Евстахій Щадинський з Філядельфії, о. Петро Будний з Вашинґтону, о. Леонард Куберський з Вільмінґтону, о. Омелян Мицик молодший з Майнерсвіллу, о. Елисей Гузар і о. Микола Угорчак з Миллвилу і диякон о. Павло Гринишин з Вільмінґтону.

Наради відкрив деканальний секретар о год. 12 полудня, відчитавши два попередні протоколи, які приявні душпастирі одноголосно одобрили й прийняли до відома. Отець декан Біляк, привітавши приявних отців і о. Гузаря, новопризначеного пароха на Миллвилл, подав внесення прийняти до складу нашого духовенства отців Єлисея Гузара, настоятеля Миллвиллу і диякона о. Павла Гринишина з Вільмінґтону; збір одноголосно це одобрив.

Опісля деканальний секретар відчитав два останні протоколи з попередніх деканальних Зборів — Філядельфійського і Майнерсвільського. Отець декан Біляк в імені свого духовенства склав подяку отцеві парохові з Майнерсвіллу, за гостину і за все зорганізування і підготову до Зборів. Після цього приступлено до різних нарад і ствердженo, що тепер найважливішою проблемою є Собор Української Православної Церкви, який має відбутися у Джонсон Сити; взяти участь в ньому зобов'язані всі отці нашого Збору. Тому, деякі менше важливі справи, відложено.

Однак, щоб не занедбати наших традиційних імпрез, приявні отці пригадали традиційну імпрезу: „День Православного Священика", яку то імпрезу відбувається кожного року. З огляду на цьогорічний Собор вирішено перевести його скромніше, а „День Православного Священика" відбуватиметься по всіх парафіях деканату; тоді будуть виголошувати відповідні науки й переводити грошову збірку, яка має бути призначена на скріплення Пенсійного фонду. Опісля мав би відбутися спільний обід усіх душпастирів деканату, а місцевість назначиться пізніше, після Собору. В дискусіях, о. декан Біляк зазначив, що опінія про наш деканат серед духовенства — позитивна, а навіть дехто рекомендує наш деканат як взірцевий і гідний до наслідування.

Філядельфійський деканат фінансово підтримує „Пенсийний Фонд" своїми пожертвами, а сам о. декан багато спричинився, що малу пенсію 50 дол. таки збільшено до 75 дол. місячно.

Наступна точка, це перевибори до деканальної Управи на черговий рік. Отож за нашою традицією на черговий рік залишається та сама Управа деканату: о. декан Степан Біляк, заст. дек. о. Омел. Мицик, декан. секретар о. Михайло Борисенко.

Голосування перейшло одноголосно.

Касовий звіт передав деканальний скарбник о. Ом. Мицик, старший. Загальний прихід був до цього часу 1,372.45 дол. Розходовано не багато; Високопреосв. Маркові з нагоди ювіляту священства ухвалено передати 50.00 дол., а о. Петрові Мелехові 50.00 дол. на допомогу в лікуванні.

Дуже важливу справу порушив о. прот. Мицик. Це справа недільних шкіл і шкіл українознавства у нашому деканаті. Справа нашої молоді є дуже вагомою проблемою в нашій Церкві і тому годиться нам прикласти більше уваги християнському й національному вихованні нашої молоді. Наперед мав би відбутися з'їзд учителів і душпастирів усіх недільних шкіл у нашому деканаті з докладними звітами про їхній стан. Опісля мали б розглядати справу українських шкіл по наших парафіях. І з недільними і з українськими треба нам глибше познайомитися і виявити більше зацікавлення, як було досі.

Відтак передискутовано проблему перевидання та публікації нових матеріялів автором яких є о. Микола Угорчак. Перший збірник його проповідей вже розійшовся і годилося б його перевидати.

Приявні священики очолені о. деканом Степаном Біляком погодилися підтримати і пляни автора й допомогти, щоб ті праці опублікувати.

Деканальні Збори закінчено молитвою біля п'ятої години вечора. Наступні Деканальні Збори вирішено скликати 10-го грудня 1974 року у Вашинґтоні на 11 годину ранку.

Микола Погідний

Україна на екрані

Дуже потішаюче явище, що Україна щораз частіше появляється на екрані за допомогою фільму і прозірок, які представляють нашу культуру, мистецтво й історію України.

Знаємо з української преси, що наші любителі мистецтва за допомогою прозірок показують на екрані вибрані полотна наших славних малярів. Знову жіночі організації під час вистави українського народного мистецтва показують килими, кераміку і гуцульські вироби. Під час цієї вистави вони показують також багатство і красу писанок із усіх районів України, як теж висвітлюють і техніку їхнього писання. Їхня виставка в Америці і Канаді здобуває щораз більше відвідувачів і велике признання, а чужа преса виразно підкреслює, що експонати походять з України. Наші жіночі організації, роблять дуже велику національну й пропаґандивну роботу.

Було б добре, щоб хтось з любителів мистецтва зібрав і упорядкував всі ці прозірки і взяв їх на кольоровий фільм. Не зашкодило б, коли б на тому фільмі знайшлися твори нашої багатої архітектури, скульптури, мозаїки й інші. Маючи такий кольоровий фільм, можна б легко зорганізувати похідну виставку українського народного мистецтва не тільки для нас, але й для не-українців, які дуже мало знають про нашу культуру і мистецтво. Така вистава не коштувала би дорого і її можна б зорганізувати по цілому вільному світі.

На початку цієї статті згадано, що на екрані показують також історію України. Є вже багато наших учителів - фотографів - аматорів, які приготовляють прозірки на історичні теми, які висвітлюють на лекції. Однак ці прорізки не представляють певної цілости. Пояснення для тих прозірок, які приготовляє учитель, забирає багато часу, бо не кожний учитель має час і відповідний матеріял, щоб виконати це нелегке завдання, бо пояснення чи оповідання для тих прозірок мусять бути джерельно опрацьовані і легко зрозумілі.

Идучи на зустріч тим і іншим трудношам, довголітній педагог Іван Струк змонтував „Історію України в образках", яку в скороченні називається ІУВО. Це сконденсована історія України від найдавніших до найновіших часів. Її висвітлюється за допомогою прожектора і кольорових прозірок, для яких автор цієї праці приготовив пояснення і записав їх на магнетофонну стрічку українською і англійською мовами.

„Історія" ця, яка вийшла вже другим накладом, є знана вже в українському і англомовному світі, який виразився, що ІУВО має велику вартість під оглядом педагогічним, національним і патріотичним. Її уживають не тільки українські, але також і деякі неукраїнські школи, як рівнож наші організації і батьки в Америці, Канаді, Европі і Австралії.

Маркантне явище, що Борд оф Паблик Еджукейшен у Філядельфії закупив ІУВО. Він визнав її як гідний уваги предмет до навчання, закаталогував її, і вже випозичає для українських і американських шкіл. Наші учителі, які працюють по американських школах, повинні використати цю нагоду, та висвітлювати ІУВО по американських середніх школах, які часто - густо невірно представляють історичні факти про Україну.

Знаючи, який стан україніки є по американських школах, Батьківський Комітет Школи Українознавства при парохії св. Йосифа в Чикаґо закупив один комплет ІУВО по-англійськи й подарував його для однієї середньої школи в тому самому місті. При тім треба додати, що рік тому назад, цей самий Комітет закупив цю саму працю і для своєї власної школи.

Вслід за тим Батьківським комітетом пішов суспільний діяч Никола Ракуш в Маямі, який закупив ІУВО українською і англійською мовами. Професор Т. Максимович висвітлює її по середніх і вищих школах, а п. Ракуш дуже часто висвітлює цю „Історію" в своєму готелі для своїх і чужих гостей.

Рівнож знані суспільні діячі і патріоти як інж. Омелян М. Тишовницький з Лос Анджелесу, інж. Григорій Бажуль з Австралії і Анна Біловус з Мічиґену закупили ІУВО для пропаґандивних цілей. Шляхетний чин вище згаданих меценатів заслуговує на особливу увагу та щире признання зі сторони нашої спільноти, бо вони тихо й без розголосу ширять правду про Україну.

Наші учителі й професори, які працюють по середніх школах, повинні піти слідом тих суспільних діячів та постаратися, щоб Борд оф Паблик Еджукейшен в Америці, а Департамент виховання молоді в Канаді закупили ІУВО. Тим самим вони можуть облегшити випозичування цієї вартісної праці, яку не всі школи можуть набути.

Екран і кольорові образи скоріше промовлять до молоді і заінтересованих Україною, як історичні праці, які вимагають довшого студіювання. Зате одногодинна історія України в кольорових образах дає авдиторії можливість пізнати історію України, хоч би й в сконденсованій формі, від найдавніших до найновіших часів. Екран і кольор мають свою психологічну й атрактивну вимову.

Наша спільнота в діяспорі дала вже багато доказів патріотизму своєю жертвенністю на церковні і національні цілі, своїми демонстраціями і голодівкою перед совєтською амбасадою і Об'єднаними Націями в справі наших ув'язнених культурних діячів. Ми дали пізнати Заходові, що Україна живе і домагається людських прав.

Однак перед нами стоїть ще одне дуже важливе завдання. Використовуючи наші історіографічні праці й інші засоби ми повинні доказати політичному світові, що Україна не тільки живе, але вона має свою історію, стару культуру і цивілізацію, та що вона не є суцільно - інтеґральною частиною Росії.

Іван Куртс

„Перший Листопад 1918"

На знімці д-р В. Стефурак з дружиною

Одержавши в початках вересня 1974 р. з друкарні книгу: „Перший Листопад 1918", я негайно, бо таки на другий і третій день, порозсилав всім членам Комітету Виконавців Листопадового Чину, бо знав, що вони нетерпеливо чекають на неї, головно старші віком.

Не гаючись, опісля повисилав і іншим, а між тими іншими і моїм приятелям ще зі студій у Відні п-ву В. Стефуракам в Чикаґо. І вчора одержав від д-ра В. Стефурака листа (а довго не було від них вістки), який зачинається такими словами: „Дорогий Михайле; Дякую за листа, а специяльно за книжку, яку я щойно вчора дістав але майже всю перечитав .Чудова річ! Це направду документальна книга. Я маю „Листопадові Дні" але там, у більшості, описаний перебіг боїв, а тут є все, а головно події, що попередили Перший Листопад. А це варт знати. Ти зробив велике діло і полишив чудову пам'ятку. Ґратулюю Тобі! Щоб допомогти покрити задовження, я деклярую від нас 1,000.00 дол.

Дякую вам, дорогі мої приятелі, від себе і Комітету, дай Боже, щоб Вам Бог заплатив за цей великий жест сторицею та нагородив добрим здоров'ям ще на многі літа!

Все поважний і строгий, колишній прокуратор д-р Лев Рубінґер з Рочестеру пише: „Честь членам Комітету Виконавців Листопадового Чину, що не жаліли праці, щоб написати історію та різні спогади Листопадового Чину і залишили її для майбутніх істориків, як одну з найбільш величавих подій в історії українського народу".

А з Канади д-р М. Марунчак пише коротко: „Перший Листопад 1918" під кожним оглядом удалий, сердечно ґратулюю. Це тільки деякі відгуки з небагатьох ще листів.

Д-р М. Гуцуляк

ЕВРОПЕЙСЬКА РАДА СВОБОДИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

М. Майстер, Швайцарія, К. Цвікі, Швайцарія, пані Мартін, Англія й інші.

Конференція вислала телеграми з побажанням виздоровіння през. Ломбардові і почес. през. Крафтові, — які прислали сердечні привітання Конференції. У висліді дводенних дискусій і аналізи ситуації, — Конференція схвалила низку резолюцій, суґестій і вимог до Женевської конференції про т. зв. безпеку і співпрацю.

Конфреенцію закрив, вказуючи на значення її поодиноких рішень, Ярослав Стецько, подякувавши голові британської делеґації за вміле ведення нарад. Мовна координація тримовної конференції була завданням мґр Слави Стецько.

У кінцевому комунікаті Конференція ЕРС м. іншим стверджує так ідумки:

„Конференція ЕРС стверджує що реальною загрозою для европейського і світового миру є створена мілітарною силою і втримувана нею, російська колоніяльна імперія в Европі й Азії, та вимагає від усіх західніх урядів, через їхніх міністрів у Женеві, трактувати необхідність ліквідації російської колоніяльної імперії — СССР, як фактор найсуттєвішого значення для встановлення тривалого миру і безпеки в Европі й Азії. Тоді уважає ЕРС, закінчиться нуклеарна і конвенціональна мілітарна конфронтація і в наслідку прийде негайне відпруження в Европі. Враховуючи теж цей факт, що Москва робиться постійним адвокатом національної незалежности колишніх колоніяльних народів, ЕРС вимагає від західніх урядів необхідности стосувати цю саму методу до всіх країн, що знаходяться тепер під російським колоніяльним ярмом. З деколонізацією прийде і розв'язання концтаборів і таборів примусової праці, кінець русифікації, кінець релігійних і політичних переслідувань та постійної політичної війни, прийде відновлення не лише вільного вислову волі й слова поневолених народів на світових форумах, але теж відновлення їхніх конституційних і людських прав, тобто їхніх незалежних, національних демократичних держав. ЕРС підтримує національно-державну незалежність усіх народів Европи й Азії та засуджує безперервні зусилля дальших російських колоніяльних загарбництв. Як приклад інструментів російського колоніяльного імперіялізму, — ЕРС пригадує і засуджує горезвісний пакт Молотов-Рібентроп . . .!

Отже ЕРС вимагає від західних урядів: основно прослідити, яке значення можуть мати для тривалого миру і безпеки в Европі згадані пропозиції, зокрема ж для внутрішньої й зовнішньої політики в світі щодо сучасної економічної кризи, спричиненої москалями, спровокованого браку енергії й інших недостач, як теж систематично творених індустрійних неспокоїв і заколотів, насилля повітряного піратства і взагалі морального упадку, економічної депресії, що проникає европейські народи й увесь світ.

Цей, запропонований британською делеґацією комунікат — був прийнятий одноголосно.

Пам'яті сумівця Мирона Тараса Бурого

Св. п. Мирон Тарас Бурий

Спадання пожовклого листя з дерев восени спостерігаємо з елегійним жалем. Проте цей наш жаль невтралізується свідомістю: така закономірність життя, так мусить бути... Коли ж бурячи запізнений мороз насильно нищить юний, надійний цвіт, ми, приголомшені незакономірністю події, збираємося в гурти й питаємо одні одних: чому? Чому згинути мав цей цвіт, коли він мав принести нам потрібні овочі?

Такі образи з природи яскравіше, ніж будь-що інше, вияснюють нам причину, чому похорони передчасно смертю скошеної нашої молоді такі багатолюдні, в порівнянні з похоронами навіть найбільш заслужених наших людей, які відходять у засвіти в пізньому віці. Така постава громади вказує на те, що вона спрямована обличчям в майбутнє, а в цьому майбутньому її козир і надія — молодь. Усяке насильне вирвання хоча б однієї пелюстки з цієї в'язанки — китиці надій громада відчуває, як свою власну втрату. Це й свідчить про духово-моральне здоров'я громади й допомагає опечаленій втратою родині спільно нести тягар удару долі.

Число таких велелюдних похоронів юного цвіту в Клівленді, на жаль, чомусь збільшується — так, як побільшується під цю пору цвинтар св. апп. Петра і Павла у Пармі. В 1970 р. був це незабутній похорон двоюрідних сестер-пластунок Мори з Грушкевичів Бігун і Оксани Грушкевич, які згинули в автомобільній катастрофі. У березні цього року спочила там надійна студентка Маруся Танчак, а тепер, поруч неї, зайняв місце вічного спочинку юний, надійний сумівець — Мирон Тарас Бурий, єдиний син Тараса й Софії з Мельників Бурих, внук і єдиний наслідник чоловічої статі поета й педагога проф. Миколи Матієва-Мельника. Мирон, перепливаючи озеро на сумівській оселі „Хортиця" в Гантінґтоні Огайо, потонув, нікім не завважений у пополудневих годинах неділі 14-го липня ц. р.

Подібно, як у згаданому випадку пластової трагедії, похоронне підприємство Говчаків у Пармі ледве вміщувало сумівську уніформовану молодь із прапорами, родину, друзів і масу громадян, під час триденних похоронних Богослужень, що їх відправляли: парох новозаснованої української Католицької парохії св. Покрови, о. Микола Павлишин, о. крилошанин Євген Боднар, о. д-р І. Нагаєвський та о. Іван Оришкевич. Похорон відбувся 18 липня 1974. Після Служби Божої в церкві св. Покрови, де о. Павлишин виголосив поетичне, до глибини душі зворушливе слово, похоронна автокада — стодесять авт врушила на цвинтар. Над могилою промовляли: д-р Зенон Голубець від Парафіяльної Ради св. Покрови, мґр Степан Воляник від „Рідної Школи", Григор Головка від Осередку СУМА в Пармі, П. Венгрин від Осередку СУМА в Клівленді й С. Крісьлатий від Комітету Оборони Обряду й Традицій УКЦеркви. Під час багатолюдної тризни виступили із словом: О. Гайський, Володимир Хома від упістів, друзів по зброї опечаленого батька, та хресна мати бл. п. Мирона, Ірина Тарнавська з Детройту. Від імени родини склали подяку Ярослав Мадай та Андрій Мельник. Молодий Мирон заслужив на таку почесну відправу з цього світу. За 14 років свого життя він, щоправда, не мав часу на великий дорібок, але надії що їх він подавав, як і деякі довершені його успіхи, відкривали кредити на світлу майбутність.

Вже в тому хлоп'ячому віці мав він своєрідно завершений світогляд. Залюблений в електроніку й фізику, Мирон дійшов до відкриття, яке здивувало батьків: „...Знаєте, з допомогою електроніки можна дійти до найвищого Єства — Бога"... В тому хлоп'ячому віці був він уже шаховим змагуном-репрезентантом Українсько-Американського Спортового Клюбу „Львів" у Клівленді. Американський шахіст Люїс Рубін так характеризує Мирона Бурого в тижневику „Гарфілд Гайст Лідер" від 25-го липня 1974: „Коли наша дружина змагалася проти українців, у їхній домівці ми зустрілися з молодцем, років до п'ятнадцяти. То був незвичайно серйозний, як на свій вік, талановитий юнак. Мирон був одним із найбільш надійним шахових вихованців Великого Клівленду, з нового покоління. В 1973 р. він завоював трофей турніру в Парматавні. Під час змагань проти колишнього голови Клівлендської Шахової Асоціяції, Тома Каннінґгема, Мирон блискуче виграв свою партію... То була одна з надій Клівленду. 21-го серпня Мирон був би святкував свої 15-ті уродини. Шахи й музика були улюблені зайняття Мирона. В школі грав він на віолі в симфонічній оркестрі гайскул"...

Але чи тільки це було зайняттям Мирона? Цитований американський журналіст не знав нічого про Миронову електроніку, про гру на бандурі, про працю в СУМА. Не знав він теж про гармонійно зформовану вдачу цього „незвичайного серйозного" юнака, який часто любив розсмішувати свою шкільну клясу, а маму після повороту зі школи, вітав завжди словами: „Хочеш чути найновіший жарт!"

Усе це безповоротно відійшло... Залишилася тільки болюча рана в серцях родини і Мирон — спогад у товаришів, сумівців, шахістів, та всіх, що його знали.

А для широкої громади Клівленду та найширшої української громади у всесвітньому розсіянні, залишилось мементо: бережім, як ока в голові, свій цвіт — молодь. Не даймо їй передчасно сходити в могилу. Зокрема бережімся стихії води! Також робім усе можливе, щоб, у духово-моральному відношенні, не потонула в морі оточення та наша молодь, яка фізично живе!...

Мирон Бурий потонув у глибині фізичної стихії — але був би ніколи не потонув духом у морі довкілля. Це кредит для нього, його батьків, учителів і виховників...

О. Гайський

День Союзянки у Філядельфії

Вперше у Філядельфійській Окрузі Відділів СУА День Союзянки, влаштовано саме тепер коли наближається 50-ліття оснування СУА і наступного місяця СУА буде святкувати Золотий Ювілей великою Конвенцією у Ню Йорку.

День Союзянки — це признання за працю цим, які довгі роки трудились для СУА, великий вклад праці організаторок цієї імпрези і зустрічі Союзянок цілої округи.

Цьогорічний День Союзянки випав надзвичайно вдало і тому, що прекрасна погода в неділю 6-го жовтня дозволила з'їхатись членкам з віддалених місцевостей, зорганізованих в 19-тьох Відділах, розкинених у 5-ох стейтах, а також головно тому, що наша віддана і енерґійна голова інж. Лідія Дяченко склала дуже цікаву програму і ще більш цікаво й живо її провадила.

Після Богослужень у церквах Царя Христа і Пресвятої Покрови зійшлися Союзянки, понад 150 осіб, у залі Спортового Товариства „Тризуб", де засіли за елеґантно накритими столиками до святочного обіду, який попередив коктейл. Привітній атмосфері додавали краси чудові картини Галини Мазепи, з ґалерії Христини Черніти, розвішені на стінах.

Молитвою, яку провів о. парох Василь Головінський почалось це свято, яке відкрила, привітавши численних гостей, голова Окружної Ради інж. Лідія Дяченко. На залі між присутніми був о. шамб. Мирослав Харина, предсідник СУК „Провидіння" і д-р Іван Скальчук, голова місцевого відділу УККА, який склав привіт і признання для зорганізованого українського жіноцтва.

Найбільш зворушливою точкою було відзначення заслужених членок Відділів. І тоді, коли три покоління одержували грамоти за відданість і труд для Організації, як поруч піонерок світились радісю обличчя наймолодших, тоді всі зрозуміли, що це було загальне признання цілому Відділові, зложеному на їхні руки. Опісля голова Окружної Ради інж. Лідія Дяченко представила почесні членки СУА і почесні членки Окружної Ради Анну Сивуляк і Марію Бабяк, і почесних голов відділів, а також визначних членок Філяд. округи, яким голова СУА інж. Лідія Бурачинська вручила грамоти.

В мистецькій програмі взяли участь, молода співачка Олімпія Кучерява-Пасічник, яка під акомпаньямент Галі Мазурок відспівала в'язанку пісень, та відома Союзянка поетка і рецитаторка Оксана Рудакевич, котра в своїх віршах і скечах крім гумору часто порушує актуальні справи Союзу Українок.

При кінці імпрези відбулась виграша, що її зорганізували і багато вклали праці, заступниця голови Ст. Кохановська і заступниця голови М. Зубаль. Молоді пані з 90-го і 98-го Відділів продавали квитки на виграш, а також опісля роздавали тим, що виграли, часом дуже цінні речі.

Ірена Ванчицька
пресова референтка
Окружної Ради СУА

В Мехіко відкрито нові джерела нафтової ропи

Мехіко Сіті. — Мехіканський уряд у вівторок, 15 жовтня, формально підтвердив поголоски, що в південносхідній частині країни знайдено нові багаті джерела нафтової ропи та заявив, що старатиметься одержати „статус обсерватора" в Організації Країн-Експортерів Нафти. Речники уряду зазначували, що Мехіко продаватиме нафту по тих самих цінах, що члени вищеназваної організації, та твердили, що нововідкриті запаси нафти не спричиняться до обниження високих цін на нафту на світових ринках. Згідно із заявою Антонія Дувалі Хаіме, директора державного нафтового монополю, Мехіко в кінці 1975-го року експортуватиме денно 137,000 бочок нафтової ропи, замість теперішніх 35,000 бочок. До недавна Мехіко мусіло імпортувати нафтову ропу з Венесуелі, але в серпні цього року почало експортувати малі скількости нафти. Речники уряду заявили, що Мехіко ще тепер не може стати повним членом Організації Країн-Експортерів Нафти, бо теперішні експорти цієї держави ще надто малі, але залишили відкритою можливість, що Мехіко старатиметься про членство в майбутньому. Директор державного нафтового монополю Дувалі Хаіме заявив, що Мехіко продаватиме нафту для всіх можливих покупців, але надаватиме першенство для недорозвинених країн, особливо для країн Південної Америки. Інші речники уряду кількакратно підкреслювали, що Мехіко не робитиме нічого, що „послабило б спільний фронт країн-експортерів нафти".

ЗСА продадуть Совєтському Союзові зменшену кількість пшениці

Вашинґтон. — Після повороту секретаря скарбу Вілляма Е. Саймона з Москви у Вашинґтоні повідомлено, що уряд ЗСА погодився на продаж зменшеної кількости пшениці і кукурудзи для СССР. Згідно з домовленням, Совєтський Союз має право закупити до червня наступного року 2,2 мільйона тонн пшениці з тим, що СССР зобов'язався не купувати понад цю кількість до визначеного реченця, а також співпрацювати з урядом ЗСА для випрацювання сільськогосподарського пляну, який реґулював би запотребування і постачання зерна. Як повідомив один з високих урядовців Департаменту скарбу, СССР могтиме купити разом пшениці і кормового зерна на суму 380 мільйонів долярів.

Банки обнижують відсотки

Вашинґтон. — Кілька великих комерційних банків повідомили, що обнижують відсоткову стопу на коротко часові позички для корпорацій до 11.25 відсотка, а інші до 11.50 відсотка. Такі великі банки в Ню Йорку, як „Фирст Нешинал Сити Бенк", „Кемікал Бенк" і „Морґен Ґеранті Траст Кампані" заповіли, що нова відсоткова стопа ввійде в життя в понеділок, 21 жовтня. Економісти надіються, що канкуренція змусить всі банки обнизити відповідно відсоткову стопу, десь за тиждень або два. Як відомо, відсоткова стопа на короткочасові позички для корпорацій зросла минулого літа до 12 відсотків, але протягом останніх кількох тижнів ступнево обнижується.

Куба звільнила американських в'язнів

Гавана. — У середу, 16 жовтня, кубинські власті звільнили з тюрми 4-ох американців, заявляючи, що роблять це „як вияв доброї волі" до сенаторів Джейкоба Джавітса та Клейборна Пелла, які в кінці минулого місяця, проти порад і бажань Державного департаменту, відбули поїздку на Кубу, „щоб розглянути можливості поліпшення відносин з Гаваною". Дейвид Ніремберґ і Сузен Бравн були арештовані кубинською поліцією у вересні 1973 року, коли їхня яхта помилково опинилася в територіяльних водах Куби. Їм також закидали посідання наркотиків. Кубинські власті арештували Філіпа Бурріса та Ричарда Джонсона ще в листопаді 1970 року, коли їхній літак приземлився на Кубі через брак пального. У четвер, 17 жовтня, коли 4 в'язні вернулися до ЗСА, то працівники „Еф-Бі-Ай" негайно арештували Джонсона і Бурріса, обвинувачуючи їх в крадіжку цьоголітака.

Матура в школі українознавства у Філядельфії

„Живи Україно, живи для краси"... — цитата із поезії О. Олеся, що прикрашує таблльо цьогорічних абітурієнтів Рідної Школи у Філядельфії. Ці слова підібрали собі як девізу свого дальшого життя, тридцять чотири молодих дівчат і хлопців, що через дванадцять років ходили суботами на науку українознавства до Рідної Школи у Філядельфії. Завершенням їхньої праці була писемна матура, що відбулася 6. 1. 1974 р. й усна 6. 8. 1974 р. З дуже добрим вислідом здали матуру: Г. Бойчук, Х. Гайдук, Р. Дубенко, О. Коропецька, М. Кріль, М. Малий, В. Микитин, Ю. Слободян, Ю. Трипуленко, Н. Турченюк, Ю. Фаріон і Х. Шуст. З добрим і достатчним вислідом: У. Бачинська, К. Богачевська, М. Возьна, М. Волчук, П. Гурський, Т. Жмуркевич, І. Колодій, З. Кос, І. Лабунька, М. Мадай, Р. Макух, Л. Райтарівська, Г. Романів, Т. Білинський, Ю. Бойко, Е. Мацьків, М. Козак, М. Онишканич, Ю. Пенцак і І. Чорнобіль. Двох відставлено на пізніший реченець. Головою (предсідником) іспитової комісії був інспектор д-р Василь Стецюк. Взявши до уваги те, що всіх випускників цієї школи, почавши з 1963 - 64 шкільного року, коли це відбулася перша матура, аж до 1972 - 73 шкільного року було 148, то цьогорічний випуск був найчисленніший. Вистачить глянути на таблльо, що кількістю абітурієнтів нагадує нам передвоєнні таблльо наших гімназій в Україні.

Цьогорічних абітурієнтів, учнів 12-ої кляси, поділено на два відділи „А" і „Б". Опікуном відділу „А" був проф. Іван Бережний, а відділу „Б" д-р Омелян Грималяк. Директором школи є проф. Лідія Макаренко, що під її професійним керівництвом школа стоїть на висоті свого завдання.

Вже ввійшло в традицію, що кожна матура Рідної Школи у Філядельфії закінчується святковим бенкетом з балем, на якому відбувається презентація абітурієнтів. Як минулими роками, так і цього, з тією метою обрано Батьківський комітет, що разом із дирекцією школи завдав собі немало труду, щоб гідно перевести це свято. В просторій залі парафії св. Иосафата при Дісон і Дітман вулицях на Френкфорді 15-го червня ц.р. зібралися численно батьки, їхні знайомі й спеціяльно запрошені гості. Абітурієнтки в гарних вишиваних сукнях, а абітурієнти у смокінгах за викликом директорки школи проф. Лідії Макаренко, під звуки маршу, в асисті своїх молодших товаришів і товаришок проходили через залю й уставлялися на сцені. Там же проф. Іван Бережний вручав кожному матуральний диплом. Після того голова клясової громади відділу „Б" Уляна Башинська й голова відділу „А" Петро Гурський дякували своїм учителям за труд і науку. Від молодших товаришок і товаришів прощала цьогорічних випускників учениця одинадцятої кляси Христя Ракоча. Від батьків звернувся зі словом до абітурієнтів д-р І. Коропецький, що вказавши їм на позитиви їхнього осягу, висловив признання за витривалість з їхньої сторони, посвячуючи суботи довгими роками на науку в українській школі. Атракцією вечора був виступ знаного нашого гумориста й письменника Миколи Понеділка, що розвеселював молодь і старших.

Евген Фаріон

ВІДЗНАЧЕНО 70-ЛІТТЯ МИКОЛИ БАЖАНА

Київ. — У зв'язку з 70-літтям з дня народження поета Миколи Бажана, який займає провідне місце серед українських підсовєтських поетів, совєтська українська преса опублікувала статті відзначуючи його як „співця дружби народів". Верховна рада СССР відзначила М. Бажана присвоєнням йому „звання героя соціялістичної праці". М. Бажан, як відомо, є також редактором „Української радянської енциклопедії", яка появилася друком у 17 томах.

Степан і Юлія Децик — меценати УНІГ

Вдова Юлія Децик вплатила $ 10.000.00 на Український Науковий Інститут в Гарварді, в пам'ять свого покійного мужа бл. п. Степана Децика. Степан Децик помер 10-го грудня 1944 року в Боффало, Н. Й., молоде покоління мало його пам'ятає а новоприбулі зовсім не знають про нього, тому містимо важливіші відомості про цю примірну родину.

Юлія Децик

Степан Децик

9-го вересня 1889 в Берегах Степан Децик, народився самбірського повіту, по закінченні сільської школи відбув чотирирічну науку артистично-столярського ремесла у Відні, відтак як челядник працював в артистичних — столярських підприємствах у Відні і Моравській Остраві. Від березня 1910 р., аж до часу покликання до війська працював у Львові. Військову службу відбув в 77-му полку піхоти в 1910-13 рр.; у військовій книжечці записано, що С. Децик володів українською, польською, чеською і німецькою мовами. До Америки прибув на початку 1914 р.

Степан Децик був світовою людиною, очитаний і національно свідомий, мав дані на передового громадянина. Прибувши в Боффало, Н. Й., вкоротці включився в суспільно-громадську працю. За його ініціятивою 27-го вересня 1914 р. основано Т-во „Січ", — він дав почин до будови власного дому, був співосновником Федерації Українців в Боффало, Н. Й., головою допомогової організації „Гайдамаки".

Степан Децик одружився з Юлією Попель-Олеськович 27-го липня 1918 р. Дружина Юлія була йому щирою дорадницею і помічницею. Степан Децик, працюючи в громаді заснував 64-ий Від. УРСоюзу, а в роках 1926-9 його обрано заступником головного предсідника УРС, співосновник одинадцятого Від. Організації Оборони України, член її Управи, організатор Школи Українознавства і духової оркестри.

У 1932 р., місто Боффало обходило 100-річчя існування. Степан Децик вклав багато труду, щоб українська група гідно зарепрезентувалась — й у висліді це ж група отримала другу нагороду.

Степан Децик зорганізовував протестаційні віча проти політики большевиків в Україні — переслідування і штучного голоду в 1933 р., зорганізовував національно-культурні та розвагово прибуткові імпрези на потреби рідного краю, що під час його праці досягли квоти 2.600.00 дол.

На допомогу в своїй нелегкій праці, запрошував суспільних діячів з доповідями і рефератами. З пожовклих листків тодішньої преси читаємо, що ними були: Никифор Григоріїв, Микола Цеглинський, Мирослав Січинський, а з мистецького світу Олександер Кошиць із своїм славним хором і Василь Авраменко. Степан Децик утримував живі зв'язки з провідними особами в рідному краю, з; О. Коберським, М. Матчаком, Осипом Навроцьким, д-ром Стаховим та ін.

Помер на 55-му році життя 10-го грудня 1944 р., залишаючи у великому смутку дружину Юлію та дві доні, Марію заміжню Новадла і Емму заміжню Тарловську.

Юлія Попель-Олеськович, заміжня Децик, народжена 22 листопада 1894 р., у Кульчицях самбірського повіту, прибула в Америку 1913 р. По одруженні допомагала покійному мужеві у всіх його суспільних працях і турботах. Доля жінки суспільного робітника особливо важка — в такому подружжі треба великого вирозуміння, терпеливости й посвяти. А вдома — малі діти й постійні відвідувачі, товариші суспільної праці. Позамісцевих гостей — доповідачів треба було запросити на хвилевий відпочинок, перекуску а то й ночівлю, ще й постаратись відвезти гостя на двірець. Юлія Децик це все приймала як речі конечні, як частину своїх життьових завдань. Від часу повдовіння аж до пенсійного віку, працювала як некваліфікована робітниця, мила підлоги, коридори, сходи. Хоча вона має дітей і внуків, але не зважаючи на свої родинні обов'язки, в ній є також велике почуття національної свідомости, патріотизму й пошани до свого покійного мужа. Вона постійний платник Національного Датку на фонд УККА, меценат видання Енциклопедії Українознавства, ктиторка будови церкви св. Івана Хрестителя, а останньо Юлія Децик вплатила 10.000.00 дол. на Український Науковий Інститут в Гарварді, в пам'ять свого покійного мужа бл. п. Степана Децика.

Степан Шипилявий
Секретар Відділу ФКУ в Боффало, Н. Й.

ТРИ БІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ НА ГІПОТЕЧНІ ПОЗИЧКИ

Вашингтон. — Президент Джералд Форд підписав закон, який дозволяє федеральному урядові закупити від банків й інших щадничих підприємств гіпотечні позички, вартости 3-ох більйонів долярів. Таким чином постачання грошей на будову та купівлю нових домів збільшиться. Головною метою цього закону є облегшити можливість одержати гіпотечні позички. Згідно з твердженням Білого Дому закон спричиниться до будови й набуття коло 100,000 нових однородинних домів.

Роман Зеновій Пиріг отримує докторат

Роман Зеновій Пиріг, син д-ра клінічної психології Івана і Зиновії Пиріг, ур. 1946 р. у Ляндеку, в Австрії. Приїхавши з батьками до Америки в 1949 р., замешкав в Брукліні, тут закінчив початкову католицьку школу і українську п а р о хіяльну школу при парохії св. Николая в Брукліні, а також середню католицьку школу св. Августина. 1963 р. продовжував студії у Фордгам університеті в Ню Йорку і закінчив їх у 1967 р. ступенем бакалавра стислих наук. Відтак переходить він на дальші студії до Колорадо скул ов Майнес в Колорадо, де в 1969 р. одержує ступінь магістра стислих наук. В цьому ж році одружився з Любою Дарією Лукасевич, дочкою Ольги й Степана Лукасевичів з Філядельфії, відомих і активних громадян в українській громаді. Дружина Романа, Люба закінчила Темпл університет у Філядельфії і вчить англійської і французької мов у середній школі Грін Мавтейн Голден Колорадо, пластунка, член куреня „Перші Стежі".

Роман Зеновій Пиріг

Дня 10-го травня ц. р. у Колорадо Скул ов Майнес Голден Роман одержав ступінь доктора у ділянці земельної хемії й написав дисертацію на тему „Фіррік Айрон Оксідейшен оф Рирітіс фром Гілман, Колорадо" і працює у Ірш Саєнс Інк Голден Колорадо. Роман — капітан американської армії, пластун, член куреня „Хмельниченки", член 197-го Від. „Провидіння" і член 93-го Від. УНСоюзу.

„Снігова Царівна" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Студія Мистецького Слова Лідії Крупельницької в Ню Йорку в неділю, 24-го листопада ц.р., о год. 4-ій по пол. в Стайвесант Гайскул при 15-ій вулиці й 1-ій евеню в Ню Йорку поставить казку „Снігова царівна" за Гансом Крістіяном Андерсеном, у перекладі В. Іванчука та із доповненням 4-ої дії Леонідом Полтавою.

Постанова—Лідія Крупельницька; музика — д-р Ігор Соневицький; хореографія — Рома Прийма - Богачевська; декорації і освітлення — Микола Голодик; проєкт костюмів — Марійка Шуст виконання костюмів — матері виконавців.

У виставі братиме участь коло 50 виконавців (діти старші учні Студії).

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої провідної Союзянки

бл. п.
ОСИПИ ГРАБОВЕНСЬКОЇ

заступниці голови Головної Управи СУА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у Філядельфії, у Церкві Царя Христа
в НАЙСТАВНІ
дня 27-го жовтня 1974 року
о год. 12-ій вполудне.

Членок СУА просимо численно прибути, щоб віддати шану нашій відданій Працівниці.

ГОЛОВНА УПРАВА
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Невіджалуваної
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ, СЕСТРИ і БАБУНІ

бл. п.
ОСИПИ з БІЛИНСЬКИХ ГРАБОВЕНСЬКОЇ

буде відслужена
в неділю, 27-го жовтня 1974 року
в годині 12-ій дня
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
в церкві Христа Царя на Найставні
ФИЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

Про молитви за спокій душі Покійної прохають —
МАРКІЯН — чоловік
ЯРИНА ТЕЛЕНКО — донька з чоловіком
ЮРІЄМ і дітьми: РОКСОЛЯНОЮ
і АНДРІЙКОМ
ІГНАТ М. БІЛИНСЬКИЙ — брат

Вшановуючи пам'ять
Лідії з Заячківських Бараболяк
складають 20.00 долярів
на УВАН
Ню Йорк, Н. Й. — Ігор і Дарія ВИТВИЦЬКІ

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 14.

Р. Сверлік, Ст. Кетринс	$500.00	М. Винничок, Фінікс	2.00
Т. Скуповський, Стретфорд	125.00	Д. Вирста, Рочестер	2.00
Т. Мороз, Ляшін	25.00	І. Городник, Четгем	2.00
о. М. Вайрак, Торонто	20.00	Т. Грнячук, Детройт	2.00
С. Касіян, Чикаго	20.00	І. Додик, Ст. Кетринс	2.00
В. Кострицький, Філядельфія	14.20	П. Дяків, Ст. Кетринс	2.00
Т. Гураль, Ню Йорк	10.00	М. Іванюк, Балтимор	2.00
І. Джус, Блумфілд	10.00	С. Коберна, Спрінгфілд	2.00
Збірка на поминках по бл. п. Дубаса	10.00	І. Мартинович, Вашингтон	2.00
Українське Мистецьке Т-во, Торонто	10.00	В. Марчук, Чикаго	2.00
Д-р П. Пшик, Соммервіл	8.40	Д. Микита, Фінікс	2.00
Я. Головач, Торнгілл	7.00	Д-р В. Наконечний, Вашингтон	2.00
І. Попович, Бруклин	7.00	М. Олійник, Кергонксон	2.00
Л. Єнсен, Бруклин	6.40	В. Пелюк, Сеймор	2.00
П. Залуга, Детройт	5.70	Л. Петрі, Чикаго	2.00
А. Вишивана, Філядельфія	5.00	Т. Попик, Пассейк	2.00
М. Костів, Мек Лін	5.00	Ф. Старущак, Віленд	2.00
В. Левицький, Фінікс	5.00	В. Терещук, Нюарк	2.00
М. Левко, Джерзі Ситі	5.00	В. Труфин, Амстердам	2.00
М. Штафірний, Айслінгтон	5.00	А. Хухра, Кергонксон	2.00
Д-р М. Головатий, Чикаго	4.00	В. Церковник, Пасадіна	2.00
С. Островський, Джерзі Ситі	4.00	А. Ціморчин, Джерзі Ситі	2.00
С. Теслюк, Ню Йорк	4.00	М. Чабан, Кліфтон	2.00
Ю. Р. Єх, Гартфорд	3.00	Д-р І. Чорнейко, Дандес	2.00
Ф. О. Кулицький, Чикаго	3.00	Т. Чофай, Тейлор	2.00
Е. Кульпака, Массапіква	3.00	Г. Буган, Рочестер	1.00
В. Павлюк, Міддлесекс	3.00	С. Вербовецький, Чикаго	1.00
М. Ратушний, Гарфілд	3.00	В. Гупаловський, Амстердам	1.00
М. Фесенко, Гофман Естейтс	3.00	С. Герловський, Філядельфія	1.00
В. Хабурський, Ню Йорк	3.00	М. Дикун, Ню Брітейн	1.00
І. Гассак, Істон	2.20	А. Дмитріюк, Слоан	1.00
М. Кульчицький, Норанда	2.20	Ю. Князь, Джерзі Ситі	1.00
К. Вуш Вуд-Рідж	2.00	Н. Міц, Стов	1.00
		Г. Науменко, Говелл	1.50
		Г. Нога, Брентфорд	1.00
		Л. Поліцка, Дулут	1.00
		Л. Пришляк, Детройт	1.00

КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ
СЕКРЕТАРІЯТ у ЗСА

з праадивим жалем повідомляє,
що 17-го жовтня ц. р. в Ню Йорку, Н. Й.,
упокоївся в Бозі, на 71-му році життя

Мгр ВАСИЛЬ ЖОВНІР

кол. адвокат у Львові, секретар УНДО на м. Львів, діяч Пласту і Лугу в Галичині, кол. голова Союзу Українців в Бельгії, голова УНДО в ЗСА, член Секретаряту Конгресу Українців Вільної Політичної Думки у ЗСА.

ВП. Дружині і Дітям, складаємо щире співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність, 15-го серпня 1974 р. у Філядельфії, Па.
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
о. ЯРОСЛАВ ЗАХАРІЯСЕВИЧ

Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку Усім, що своєю участю в похоронних відправах, віддали останню прислугу Покійному, а нам старалися влегшити наш тяжкий біль. Передусім складаємо щиру подяку Високопреосвященнішому Архиєпископові і Митрополитові Кир Амврозієві Сенишинові, ЧСВВ, за вислови співчуття та відслуження Заупокійної Архиєрейської Божественної Літургії. Також щиро дякуємо Преосвященнішому Кир Василеві Лостенові за вислови співчуття, та відслуження священичих похоронних відправ. Ми вдячні о. Шамб. Мирославові Харині та о. Радникові Василеві Головінському за провід в похоронних Богослуженнях. Дякуємо усім Високопреподобним і Всечеснішим Отцям, що співслужили та взяли участь у похоронних відправах. Наша щира подяка Панству Олі і Евгенові Андрейчикам, що виявили нам багато серця і моральної помочі в часі нашого смутку. Складаємо щиру подяку Марійській Дружині при церкві Христа Царя, а зокрема п-і Тусі Сагатій, п-і Ірені Ярош, п-і Луці Гриців за влаштування тризни. Щиро дякуємо о. Шамб. Мирославові Харині, Д-рові Володимирові Пушкареві і п. Миронові Сагатому за зворушливі промови в пам'ять Покійного в часі тризни. Щиро дякуємо п. Лонгинові Маркові та п. Іванові Онушканичеві і п. Андрієві Міджакові за спів в часі похоронних відправ. Ми вдячні нашому Дорогому о. Левові Дорошеві, за щирі слова подяки від Родини, учасникам похоронних відправ і тризни. Наша сердечна подяка Усім, що пожертвували Служби Божі за спокій душі Покійного, а нам висловили співчуття.

Хай милосердний Господь винагородить усіх обильними ласками.

Залишені в смутку:
ОЛЕНА ЗАХАРІЯСЕВИЧ — дружина
о. ОЛЕКСІЙ — син
МИРОН — син з дружиною КАТЕРИНОЮ
ЄВГЕН — син з дружиною МАРІЄЮ
Внуки

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ (УНДО) в ЗСА
з великим болем повідомляє своїх Членів, Приятелів і Українське Громадянство,
що 17-го жовтня 1974 р. в Ню Йорку, помер
ГОЛОВА КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ

Мгр ВАСИЛЬ ЖОВНІР

Достойній Дружині і Родині Покійного висловлюємо глибокі співчуття.

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ УНДО в ЗСА

В пам'ять Незабутніх Виховників і Опікунів кляси
бл. п. проф. Дмитра Лівкевича
і
бл. п. проф. Павла Сиротюка
на Пластовий Фонд ім. Сірого Лева
склали
бувші Учениці Жіночої Гімназії „Рідної Школи"
в Станиславові:

Іванна ГРИЦАК-СЕМЕНИНА	$20.00
Евдокія ДУДА-БАРНИЧ	15.00
Оксана ЛЕМЕХА-ЛУЦЬКА	15.00
Іванна ФЕДІВ-ЛУДЗАК	10.00
Ярослава ОСТРОВСЬКА-КІНАЛЬ	10.00
Марія ГРИНЬКІВ-ЗУБАЛЬ	5.00

Ювілей Відділу УНС в Калгарі, Канада

Згідно з рішенням перед-останніх та останніх річних загальних зборів членів Відділу УНС ч. 500 у Калгарі, Алберта, заплянoвано відзначити 20-ліття існування і праці цієї установи. Члени вибрали Ювілейний Комітет у складі д-ра М. Гладишевського, голови, та Анни Ковальської і Івана Павлюка, членів. Установлено дату для бенкету, а саме 15-го червня ц.р. та приміщення — у залі Колеґії Монт - Роял. Вислано запрошення до Головного Уряду УНС у Джерзі Сити, до канадської Дирекції УНС та до секретарів відділів УНС провінції Алберти. Бенкет відбувся, як запроєктовано, з такою програмою:

Голова місцевого відділу М. Гладишевський, котрий рівночасно був і господарем бенкету, пояснивши ціль цієї імпрези, привітав представника Головного Уряду, мгра Івана Геврика, головного контролера УНС, що приїхав з Вінніпеґу та 40 присутніх членів і гостей. Повстанням з місць і одно-хвилинною мовчанкою віддали присутні шану пам'яті пок. інж. В, Коссара, що оснував цей Відділ. Відтак господар вніс тост в честь українського народу та нашої організації УНС, що цього року відзначує 80-ліття існування, та попросив о. Василя Мартиника провести молитву.

Після вечері господар згадав, що ми відзначимо два ювілеї, а саме 20-ліття праці нашого Відділу УНС у Калґарі та при тому й не забуваймо й про 80-ліття від заснування УНС у Шамокині, Пенсильвенія, що датується днем 22-го лютого 1894 р. У першій частині доповіді він змалював роки перед і зараз після оснування УНС та велику національну, культурно - освітню та братсько - допомогову союзову діяльність. У другій частині розповів про працю Відділу УНС ч. 500 ім. ген. - хор. Романа Шухевича від 20-го жовтня 1953 р. до сьогодні. Під час оснування до Відділу вступило 18 членів, а під сучасну пору має 39 членів і 49 поліс. Членами управи Відділу при заснуванні були: Іван Рошко, голова, Василь Копінський, заступник голови, інж. Михайло Ковальський, секретар, Остап Левицький, заступник секретаря, Володимир Пука, касир та Михайло Масюк, Михайло Голд та Мирослав Гошуляк — у складі Контрольної комісії. Господар зокрема відмітив труд вельми заслуженого секретаря Відділу інж. М. Ковальського, що на цьому становищі є від початку заснування Відділу, цебто 20 років. Присутні оплесками висловили признання за його працю для добра УНСоюзу і членів. На протязі 20-ти років наш Відділ у початкових роках кількакратно відвідав пок. інж. В. Коссар, пізніше головний радний Василь Дідюк, Богдан Зорич — двічі ми мали шану вітати головного предсідника УНС Йосипа Лисогора з дружиною. Наприкінці доповіді господар заявив, що наш Відділ мусить з вірою глядіти в майбутнє та постійно рости, приєднуючи нових членів.

Інж. М. Ковальський представив гостя з Вінніпеґу та делеґата від Головного Уряду УНС, мгра І. Геврика. Мґр І. Геврик передав привіт від Головного Уряду УНС та від канадської Дирекції. У своїй промові розповів про перебіг та важливіші рішення нарад Конвенції УНС, що відбулася минулого місяця травня у Філядельфії. Навів багато даних про великий вклад праці УНС для добра української спільноти в Америці і Канаді та моральну й політичну допомогу нашим братам в Україні. Рівнож накреслив плян діяльности УНС на наступні роки та зокрема згадав про канадську вітку цієї найбільшої братсько - допомогової організації. Він звернувся до всіх з проханням поширювати ідеї УНС між місцевою українською громадою та побажав місцевому Відділові успіхів у майбутньому та приросту нових членів. Присутні з увагою вислухали доповіді мгра І. Геврика та нагородили його щедрими оплесками.

Голова місцевого Відділу КУК Всеволод Шпитковський, що є також членом нашого Відділу і його делеґатом до КУК, склав ювілейний привіт від цієї місцевої установи. По цьому інж. М. Ковальський та господар відчитали письмові привіти від канадського директора УНС сенатора Павла Юзика, Б. Зорича, В. Дідюка та М. Наконечного, секретаря одного з едмонтонських Відділів УНС.

При кінці бенкету господар подякував мґрові І. Геврикові, гостям і членам за участь, та Ювілейному комітетові за співпрацю. Спільною молитвою складено подяку Всевишньому за відбутий бенкет та за благословення зусиль нашого Відділу в дорозі до ще кращого майбутнього. Після цього гість, п. Говійко до пізньої ночі грав на давньому, а тепер вже рідкісному українському інструменті — лірі. Зроблено кілька знимок біля декоративного оформлення, що зображувало обидва ювілеї, котрі вшановано цим бенкетом. Цього вечора присутні мали нагоду ближче запізнатися з мґром І. Гевриком та одержати потрібні інформації про УНС.

- Цікава книжка, бо вона — документ, який вказує, що теорія пов'язана з творенням осередку українських студій в одному з найкращих університетів послідовно здійснюється.
- Це, мабуть, рідкий випадок в зорганізованому українському житті, що теоретичні міркування не залишилися лише бомбастичними резолюціями і паперовими постановами, а стали реальною дійсністю — конкретним, корисним, преціпним здобутком.

ЧОМУ КАТЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА В ГАРВАРДІ?

224 сторін, видано заходами ФКУ, ціна $3.50.

Замовлення спрямовувати на адресу:

UKRAINIAN STUDIES FUND
360 A W. Merrick Rd, Valley Stream, N.Y. 11580

Четвертий З'їзд Земляків Тернопільщини

В суботу 7-го вересня пополудні, перед відкриттям з'їзду, відбулося висвітлювання прозірок з рідного Тернополя, які пояснював д-р Р. Микола Євич. Після цього поділився враженнями із поїздки на Україну, зокрема ж, до Тернополя інж. Василь Вацик. О год. 4:30 по пол. З'їзд відкрив д-р Роман Мороз, який з інж. Ямрозиком цей З'їзд зорганізував. Однохвилинною мовчанкою вшановано тих, що відійшли від нас тут, по цьому боці океану, і тих на рідній землі. Д-р Мороз привітав присутніх сеньйорів проф. Теофіля Остапюка, маестра Йосипа Гірняка, Н. Хомову, проф. Романа Чубатого, о. ігумена д-ра Володимира Гавліча ЧСВВ, о. Володимира Лучкова, інж. Миколу Яримовича, проф. Пилипа Гайду та Франца Колодія. З черги проф. Володимир Мацьків склав звіт в діяльности Земляцького Об'єднання „Тернопільщина", яке постало у Філядельфії в 1957 р. Досі появилися два томи реґіонального збірника „Шляхами Золотого Поділля", перший том у 1960 р., а другий в 1970-му році. Відтак голова Т-ва „Тернопільщина" інж. Богдан Філінський, з нагоди з'їзду запропонував вибрати нову Управу Т-ва. Це відкладено на другий день з'їзду. Інж. В. Вацик, який зорганізував 49 земляків в Торонті, які приїхали на з'їзд автобусом, подав до відома, що під час подорожі зібрано 477 дол. на видавничий фонд 3-го тому нашого альманаху. Учасники оплесками подякували йому за цю прислугу. Ніля Стецьків, громадська діячка в Боффало запропонувала написати більшу статтю про Тернопіль і його збірники по-англійськи, і помістити її в 3-му томі. Присутні одноголосно ухвалили цю пропозицію. Звітував з черги Б. Остапюк із своєї праці в Редакційній Колеґії, при цьому згадавши, що в Маямі постав Відділ Т-ва „Тернопільщина", і про колишню тернополянку, яка проживає в Маямі — Ева Сташків, склала на видавничий фонд досі найбільшу індивідуальну суму, 500 дол! Всі присутні своїми оплесками подякували йому за цю добірну вістку. Проф. Теофіль Остапюк, колишній організатор „Сокола" в Тернополі, привітав учасників з'їзду та побажав Т-ву „Тернопільщина" та Редколеґії якнайкращих успіхів в реґіональній праці. В справі видання докладної мапи України говорили інж. Льонгін Годівський та д-р Володимир Пасіка. Наприкінці запропоновано влаштувати черговий з'їзд в Торонті, що й радо прийнято. Д-р Мороз закрив Збори.

Спільна вечеря (бенкет)

Після Зборів та „коктейлі" о год. 7.30 почалась спільна вечеря. Спершу д-р Мороз відчитав телеграми та привіти, які наспіли на З'їзд, а саме: від Т-ва НТШ, Комісія Реґіональних Дослідів та Публікацій", ред. д-ра Михайла Сосновського від УНСоюзу та щоденника „Свободи", Ярослава Стецька з Мюнхену, від п-і Олесницької з Нюарку, від Кордубів з Мюнхену і письмовий привіт із Тернополя.

Опісля д-р Мороз відчитав резолюцію, в якій є слова підтримки, голодуючому у Володимирській тюрмі, Валентинові Морозові та іншим репресованим українським інтелектуалістам в Україні.

Рішено вислати привіт Його Блаженству Патріярхові та Кардиналові Йосипові Сліпому, найдостойнішому Синові Золотого Поділля.

Д-р Мороз попросив о. ігумена д-ра Володимира Гавліча провести молитву та поблагословити „Божі Сніди". Отець ігумен привітав всіх як парох Святоюрської церкви в Ню Йорку і як уродженець Тернопільщини. Він сказав, що в Україні, не зважаючи на жорстокий терор, народ далі потайки виконує релігійні практики.

В часі бенкету, в мистецькій частині, виступив маестро Йосип Гірняк в ролі Гриця Зозулі й віршованій сатирично - гумористичній формі, згадав давні „добрі часи". В другій частині як колишній Січовий Стрілець, спомнув славних побратимів, які цього року святкують своє 60-річчя збройного виступу проти Москви. Виступ маестра Гірняка, одного з останньої сотні УСС-ів та одного із старої ґвардії акторів української сцени, — переривали часто присутні вибухами сміху та бурхливими оплесками. З черги виступила Іванна Клемковська-Язичинська із гумористичними куплетами, які теж викликала каскади сміху та оплески. Мистецьку частину програми закінчив Ярослав Климковський, колишній адміністратор театрів та відомий мистецький рецензент, член Управи ОМУС-у. Своїми віршами пригадав нам давні роки проведені в гімназії, в театрах, на спортових майданах та інших культурно-освітніх установах. Його рецитації дружньо сприйнято. Привітав ще зібраних о. Володимир Лучків та спільною молитвою закінчив бенкет.

Танці — Забава — Дозвілля

Наші земляки знову зійшли стежкою вниз до „Веселки", щоб при звуках Союзівкової оркестри (тріо) затанцювати, або біля столиків за чаркою погуторити з давніми друзями, яких довгі роки не бачили. І поплили мелодії танга, вальса й фокстрота. Здавалося, на хвилину оживали молоді літа... Три покоління наших земляків танцювало, розважалося аж до 2-ої по півночі.

Другий день З'їзду

У неділю 8-го вересня вранці вже дехто проходжувався стежками нашої чарівної Союзівки.

О год. 10-ій відбулося спільне засідання Управи Т-ва „Тернопільщина" та Редакційної Колеґії. Всі задоволені, що З'їзд надспodівано вдався. На З'їзд прибуло понад 300 земляків аж із канадських фарм — прерій Манітоби і Фльориди. Побіч морального успіху, гарний прибуток на видавничий фонд. Кругло 2,000 долярів. О год. 11-ій почалася Служба Божа, яку відправив парох Союзівки о. Іван Мак в сослуженні о. Володимира Лучкова. Після Богослуження усі зібралися „на горі" до спільної знимки. Частина земляків вже від'їхала вранці, але ще багато залишилися на обід. Згадуючи про обід та вчорашню вечерю, треба подякувати директорові Володимирові Квасові, який сам з уваги на недостатню допомогу (по сезоні) багато допомагав, щоб всіх задоволити. А вже найбільше допомагав п. Квас знайти приміщення для всіх тих, які не замовили кімнати на час або пізно приїхали.

Особливе признання належиться теж майстрові влаштування З'їзду (двічі) д-рові Романові Морозові, який взірцево організував та перевів цей З'їзд.

Ще останні зустрічі, прощання і поволі від'їжджають авта за автами. Ось, від'їжджає автобус з нами торонтонськими тернопільськими земляками, які повертаються додому. Прощаємо їх кивком руки та кличемо вслід за ними: до побачення в Торонті!

4-та година по пол. від'їжджають останні авта. З тугою залишаємо нашу Союзівку, яка півтора дня перемінилася на давній тернопільський „новий город"...

Б. Остапюк
(секретар З'їзду)

ЗМЕНШИВСЯ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОХІД ЗСА

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомив, що протягом третього кварталу, тобто від початку липня до кінця вересня цього року, загальний національний дохід зменшився на 2.9 відсотка та що ще більше зросла інфляція. Хоча це вже третій квартал під ряд, що загальний національний дохід зменшився, то секретар торгівлі Фредрик Дент при цій нагоді заявив 17 жовтня, що в країні нема економічної рецесії.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОЛЕКСА ТИЖ, член УНС Відділу ч. 106 Т-ва св. о. Николая в Чикаґо, Ілл. помер 28 серпня 1974 на 82-ому році життя. Покійний народився в 1892 р. в Ремезівцях Зах. Україна, і став членом УНСоюзу в 1951 р. Полишив у смутку дружину Анну та дальшу Родину. Похорон відбувся 31 серпня 74 на цвинтарі Ст. Франціс де Салес Парохії в Лейк Дженіва, Віск.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу 106 УНСоюзу в Чикаґо

Теодор Зінюк, член УНСоюзу Відділу ч. 324 Т-ва Мир в Філядельфії, Па. помер 10 вересня 1974 р. на 83 р. життя. нар 1891 р. в Шипоровичах — Україна і став членом УНСоюзу в 1916 р. Полишив у смутку дочку з зятем, два сини і чотири внуки. Похорон відбувся 13-го вересня 1974 на цвинтарі Окленд у Філядельфії.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ОЛЬГА АННА ВЕСОЛОВСЬКА, членка УНС Відділ. ч. 106 Братства св. о. Николая в Чикаґо, Ілл. Померла 13 серпня 1974 р. на 84 р. життя. Пок. нар. 1890 р. в Зах. Україні і стала членкинею КНС 1950 р. Полишила в смутку мужа Семена, сина Олега з дружиною та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі св. о. Николая в Чикаґо, Ілл. 17. 8. 1974

Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

АННА КАРПЮК ЯСЯК членка УНСоюзу Відділ. ч. 190. Померла 8. 29. 74 у Фінікс на 74 р. життя. Пок. нар. 1900 року в Денесів, Тернопільщина. Полишила в смутку чоловіка Павла, дочку Мері, сина Михайла, дві внучки і дві правнуки. Похорон відбувся 8. 5. 74 в Пеорії на цвинтарі св. Йосифа.

Вічна Їй Пам'ять!
А. Кобилянський

ЙОСИФ ПАНКЕВИЧ член УНСоюзу Відділ. ч. 204 ім. о. А. Гончаренка в Ню Йорку. Помер 24 вересня 74 на 60 р. життя. Пок. нар. 1914 в Шенандоа, Па. і став членом УНСоюзу в 1941 р. Полишив у смутку дружину Олену, дві доньки, четверо внуків, 2 сестри, 4 братові і шваґра та дальшу родину в краю. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Бавндбруку.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ІВАН АЛЕКСАНДРОВИЧ член УНС Відділ. ч. 245 Т-ва Запорозька Січ в Трентоні. Помер 27 вересня на 73 р. ж. Нар. 1901 р. в Хирові, Україна і став членом УНСоюзу в 1933 р. Полишив у смутку дружину Катерину і сина д-ра Мирослава і дочку Любомиру та сім внуків. Похорон відбувся 1-го жовтня 74 на цвинтарі укр. Православної церкви в Трентоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Мартиненко

Проф. Д-р КОСТЬ КИСІЛЕВСЬКИЙ, член УНСоюзу Відділ. ч. 27 Т-ва Орлик в Ірвінґтоні, Н. Дж. Помер 20 вересня 1974 р. на 85-му році життя. Пок. нар. 1890 в Рошневі, Україна. і став членом УНС в 1931 р. Полишив у смутку жінку Анастазію, дочку Лесю, синів д-ра Романа і Юрія та 7 внуків. Похорон відбувся 25 вересня 74 на цвинтарі св. Андрія в Бавндбруку.

Вічна Йому Пам'ять!
Л. Олесницька

ЮСТИНА САНКОВСЬКА членка УНСоюзу Відділ. ч. 58 в Ютика. Померла на 77 році життя. Покійна нар. в 1897 р. в Україні і стала членкою УНСоюзу в 1921 р. Полишила в смутку дочку Марію та внуків. Похорон відбувся 9-го липня 1974 р. на цвинтарі Укр. Правосл. Церкви в м. Ютика, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Ковалевська

АННА ЛЯЛЮК, членка УНСоюзу, Відділ. ч. 316 Т-ва Укр. Нар. Дім в Рочестері. Померла 4 вересня 1974 р. на 53 р. життя. Пок. нар. 1926 р. в Запісок, пов. Рава Руська і стала членкою УНСоюзу в 1970 р. Полишила в смутку мужа Івана, синів Романа і Богдана, доньку Лесю, 3 братів і сестру в Україні. Похорон відбувся 7 вересня 1974 р. в Рочестері.

Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу

ОЛЬГА ЧУДАКЕВІЧ, членка УНСоюзу Відділ. ч. 69-450 Т-ва Зоря-Пласт в Ню Йорку. Померла 7. 9. 74 р. на 77 році життя. Покійна нар. в 1897 р. в Підгайцях, зах. Україна і стала членкою УНСоюзу в 1940 р. Полишила в смутку сина Володимира і доньку Вікторію та 7 внуків. Похорон відбувся 7.13.74 на цвинтарі Вудлови, Бронкс Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу 450

МАРАФТА ГАРЕНА, членка УНСоюзу, Відділ. ч. 454 Т-ва ім. Г. Т. Чупринки в Ст. Кетеринс. Померла 28 серпня 74 р. на 68 р. життя. Покійна нар. 1906 р. на Буковині і стала членкою УНСоюзу в 1971 р. Полишила в смутку сина Дарія і невістку Домку в Канаді та одного сина Миколу на Сибірі, сестрінку — Форзину Никифорець в Оттаві, Канада. Непоти, на Буковині, село Зеленів, Василь і Теофіля Авран. Елена Масюк, Туня Нищук та Михайло Грицюк, й дальша родина. Похорон відбувся 25 серпня 1974 р. на цвинтарі Вікторія Лявн Ніяґара Он тге Лейк в Ніяґара он тге Лейк.

Вічна Їй Пам'ять!
Секр. Відділу

ЄВСТАХІЙ МІНЧАК, член та предсідник УНС, Відділ. ч. 352 Т-ва ім. св. арх. Михаїла в Честер, Па. Помер 8-го вересня 1974 на 74 р. життя Покійний нар. 1901 р. в Сільці пов. Дрогобич, зах. Укр. і став членом УНСоюзу в 1949 р. Полишив у смутку дружину Леонтину, дочку Дарію з Чоловіком Ігорем і сином Андрієм; син Роман з дружиною Ґльорією, дочка Мирослава; брати Михайло з дружиною Осипою, Семен з дружиною Анастазією та Дмитро з дружиною Анною та сином Богданом. Похорон відбувся 11 вересня 1974 на цвинтарі св. Петра та Павла в Спрінґфілд, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Я. Щербяк

Не буде підвишки за оголошення святочних побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Мимо того, що у зв'язку із постійним ростом коштів паперу і друку „Свобода" вже заповіла підвишку цін за оголошення, ця підвишка не відноситиметься до цьогорічних оголошень святочних побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ
за новим стилем до 14-го ГРУДНЯ 1974 року
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1974 року

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті ,що скоріше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 71 95. У в'язниці

В головній квартирі поліції...

Ми вас обох мусимо затримати в камері аж до ранку. — Тоді побачитесь із суддею Брандом!

Чому нас притримуєте?.. Ми ж оборонялися від напасників, озброєних ножами!..

Я негайно хочу говорити із суддею Брандом! Ми не плянуємо проводити цю ніч в „цюпі"!!!...

Перепрошую, але він видав доручення не турбувати його... Замкніть їх!!!

Я, Петре, починаю відчувати, що хтось навмисно бере нас „на приціл"!

Виглядає, що наше відіграння ролей браконьєрів дійшло до „належних" осіб! Нам, Тарзане, тепер тільки треба дізнатися хто вони!